

LAUKSAIMNIECĪBAS UN MEŽSAIMNIECĪBAS
PAKALPOJUMU KOOPERATĪVO SABIEDRĪBU

KOOPERĀCIJAS PAMATPRINCIPU ROKASGRĀMATA

*/saīsinātais variants ar saitēm
uz pamata rokasgrāmatas tekstiem/*

2020. gads

1.versija

I KOOPERATĪVĀS SABIEDRĪBAS DARBĪBAS PAMATPRINCIPI UN ATŠKIRĪBAS NO CITĀM UZŅĒMĒJDARBĪBAS FORMĀM	5
1. Kooperatīvās sabiedrības definīcija.....	5
2. Uzņēmējdarbības izpratne.....	5
3. Atvērtība	6
4. Demokrātiska pārvalde (kontrolē).....	6
5. Biedru ekonomiskā līdzdalība.....	7
6. Komersanta statusa neesamība.....	8
II KOOPERATĪVĀS SABIEDRĪBAS DIBINĀŠANA UN DARBĪBAS UZSĀKŠANA	8
1. Dibināšanas būtība.....	8
1.1. Dibinātāji	8
1.2. Dibinātāju kopīga rīcība un atbildība.....	9
1.3. Dibināšanas lēmumu pieņemšana.....	9
2. Dibināšanas darbības.....	9
2.1. Dibināšanas dokumentu izstrāde.....	9
2.2. Pārvaldes institūciju izveide.....	10
2.3. Pamatkapitāla apmaksa.....	10
2.4. KS juridiskā adrese.....	11
2.5. Maksājumi par KS reģistrēšanu.....	11
2.6. Pieteikuma iesniegšana Uzņēmumu reģistram.....	11
3. Dibināšanas dokumenti.....	12
3.1. Dibināšanas līgums.....	12
3.2. KS statūti un to izstrāde.....	12
3.2.1. Statūtu būtība.....	12
3.2.2. Statūtu saturs	13
III KOOPERATĪVĀS SABIEDRĪBAS PĀRVALDE.....	14
1. Biedri.....	14
1.1. Biedru reģistrs.....	14
1.2. Biedra uzņemšana.....	15
1.3. Biedra statusa zaudēšana.....	16
2. Biedru kopsapulce.....	16
2.1. Biedru kopsapulces kompetence.....	16
2.2. Tiesības un pienākums sasaukt kopsapulci.....	17
2.3. Paziņojums par sasaukšanu.....	18
2.4. Kopsapulces darba kārtība	18
2.5. Elektronisko līdzekļu izmantošana kopsapulces organizēšanā.....	19
2.6. Lēmumu projekti un citi dokumenti.....	20
2.7. Biedru kopsapulces norise.....	20
2.8. Biedru kopsapulces lēmumu pieņemšana.....	21
2.9. Balsojuma nodošana pirms sapulces.....	22
2.10. Protokols.....	22
2.11. Lēmumu pieņemšana bez biedru kopsapulces.....	23
2.12. Pieņemto lēmumu apstrīdēšana.....	23
3. Pārstāvju sapulce.....	24
4. Valde.....	24
4.1. Vadīšanas funkcija.....	24
4.2. Pārstāvības funkcija.....	25
4.3. Valdes sastāvs.....	25
4.4. Valdes atlīdzība.....	26
4.5. Lēmumu pieņemšana.....	26
4.6. Valdes atbildība.....	26
5. Padome.....	27
6. Revidents.....	27
6.1. Iekšējais revidents.....	28
6.2. Ārējais revidents.....	28
7. Prokūrists un komercpilnvarnieks.....	28
8. LPKS un MPKS pārvaldes piemēri.....	28

IV BIEDRU LOJALITĀTE UN MOTIVĒŠANA LĪDZDARBOTIES KS PĀRVALDĒ.....	30
1. Likumā paredzētie līdzekļi biedru motivēšanai.....	30
2. Līgumiski līdzekļi biedru lojalitātei un motivēšanai.....	30
3. Spēja ietekmēt KS pārvaldi.....	31
4. Kopīgas vērtības kā pamats biedru lojalitātei	31
5. Komunikācija starp valdi un biedriem.....	31
V PAMATKAPITĀLS UN DARBĪBAS FINANSĒŠANAS PRINCIPI.....	32
1. Pamatkapitāls un tā funkcijas.....	32
1.1. Pamatkapitāla mainīgums.....	32
1.2. Pamatkapitāla minimālais lielums.....	32
1.3. Biedra ieguldījums pamatkapitālā (paja).....	33
1.4. Pajas atsavināšana.....	33
2. Rezerves kapitāls	33
3. Peļņas sadale starp biedriem.....	33
4. Alternatīvi finanšu resursu piesaistīšanas veidi.....	34
4.1. Ieguldītāju tipa biedru piesaiste.....	34
4.2. Vērtspapīru emisija.....	35
4.3. Meitas kapitālsabiedrības dibināšana.....	35
VI DARBĪBAS IZBEIGŠANA UN LIKVIDĀCIJA.....	36
1. Darbības izbeigšana	36
1.1. Biedru kopsapulces un valdes lēmums.....	36
1.2. Darbības izbeigšana ar Uzņēmumu reģistra vai Valsts ieņēmumu dienesta lēmumu.....	37
1.3. Darbības izbeigšana ar tiesas nolēmumu.....	38
2. Likvidācijas process	39
2.1. Kreditoru aizsardzība.....	39
2.2. Atlikušās manta sadale biedriem.....	40
VII REORGANIZĀCIJA.....	41
1. Reorganizācijas līgums.....	41
2. Reorganizācijas prospekts	41
3. Reorganizācijas lēmums.....	42
4. Reorganizācijas reģistrācija un spēkā stāšanās.....	42
5. Tiesisko interešu aizsardzība	42
5.1. Kreditoru interešu aizsardzība.....	42
5.2. Biedru interešu aizsardzība.....	43
VIII IEGUVUMI NO BIEDRA STATUSA LPKS UN MPKS.....	43
1. Kooperatīvās sabiedrības piedāvājums biedriem.....	43
2. Lauksaimnieka un meža īpašnieka ieguvums no kooperācijas.....	43
3. Kooperācijas virzieni.....	43
4. Kooperatīvās sabiedrības darbības pamatprincipi.....	44
5. Ieteikumi dibinot jaunu kooperatīvu.....	44
IX LPKS UN MPKS ATBILSTĪBAS IZVĒRTĒŠANA.....	44
1. Kritēriji atbilstības statusa saņemšanai.....	45
2. Kas nodrošina atbilstības izvērtēšanu.....	45
3. Pieteikšanās atbilstības izvērtēšanai.....	45
4. Lēmuma pieņemšana.....	45
Pielikums Nr. 1	46
Pielikums Nr. 2.....	47

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

AS – akciju sabiedrība

KS – kooperatīvā sabiedrība

KSL – Kooperatīvo sabiedrību likums (pieņemts Saeimā 12.04.2018., stājās spēkā 01.01.2019.)

LLKA – Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija

LPKS – lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība

MK – Ministru kabinets

MPKS – mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība

SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību

Uzņēmumu reģistrs – Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs

VID – Valsts ieņēmumu dienests

Vecais KSL – Kooperatīvo sabiedrību likums, kas pieņemts Saeimā 05.02.1998. un zaudējis spēku 01.01.2019.

I KOOPERATĪVĀS SABIEDRĪBAS DARBĪBAS PAMATPRINCIPI UN ATŠKIRĪBAS NO CITĀM UZŅĒMĒJDARBĪBAS FORMĀM

1. KOOPERATĪVĀS SABIEDRĪBAS DEFINĪCIJA

Jēdziens “kooperatīvā sabiedrība” skaidrots KSL 1. pantā, nosakot, ka KS ir brīvprātīga personu apvienība, kuras nolūks ir veicināt biedru kopīgo ekonomisko interešu efektīvu īstenošanu.

JĀŅEMVĒRĀ!

Pirmkārt, KS ir vairāku personu apvienība.

Otrkārt, KS ir autonoma apvienība.

Treškārt, tā ir biedriem kopīgi piederoša un demokrātiski pārvaldīta sabiedrība.

Ceturtkārt, personas apvienojušās kopīgo ekonomisko, sociālo un kulturālo interešu realizācijai.

KSL 9. panta pirmajā daļā uzsvērts, ka KS var dibināt vismaz trīs personas.

Atbilstoši KSL un Civillikuma 1407. pantam KS ir personu apvienība, kurai ar KSL piešķirts juridiskās personas statuss.

Galvenā juridiskās personas pazīme ir nošķirta manta juridiskās personas civiltiesiskajai apgrozībai, kas nozīmē, ka par šo mantu var tikt slēgti darījumi un šī manta kalpo kā juridiskās personas atbildības objekts. Tāpat juridiskās personas pazīme ir KS biedru atbildības norobežošana no KS atbildības un otrādi (KSL 4. pants).

Piezīme:

Lai arī KSL 1. pantā iekļautā jēdziena “kooperatīvā sabiedrība” skaidrojumā nav uzsvērts KS demokrātiskais pārvaldības princips, tomēr tas izriet no KSL 37. panta pirmās daļas, kurā noteikts, ka biedru sapulcē katram KS biedram neatkarīgi no tam piederošo paju skaita ir viena balss.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2. UZŅĒMĒJDARBĪBAS IZPRATNE

KS ir viena no uzņēmējdarbības formām. Tomēr, lai varētu saprast, kādas ir KS atšķirības no citām uzņēmējdarbības formām, vispirms ir jāapzinās, ko aptver vārds “uzņēmējdarbība” un kādi tiesību subjekti vēl var veikt uzņēmējdarbību.

Komerclikuma 1. panta otrās daļas otrais teikums paredz, ka “komercdarbība ir viens no uzņēmējdarbības veidiem”. Termins “uzņēmējdarbība” šajā pantā ir lietots ar plašāku nozīmi nekā termins “komercdarbība”. Terminu “uzņēmējdarbība” var saprast vai nu kā sinonīmu (identisku) terminam “saimnieciskā darbība” vai arī kā vairāku saimnieciskās darbības veidu kopīgu apzīmējumu.

JĀŅEMVĒRĀ!

Kooperatīvā sabiedrība var veikt jebkādu saimniecisko darbību, ja vien likumos nav noteikti pamatoti ierobežojumi.

Saimnieciskās darbības legāldefinīcija ir ietverta Komerclikuma 1. panta trešajā daļā – tā ir jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību. Nereti pastāv nepareiza izpratne, ka, piemēram, tikai komersanti var veikt aktīvu saimniecisko darbību. Tomēr pamatideja, kas ietverta arī Komerclikuma 4. panta pirmajā daļā, ir, ka saimniecisko darbību var veikt ikviens tiesību subjekts, ja vien nepastāv likumā noteikti ierobežojumi.

Piezīme:

KS var būt aktīvs saimnieciskās darbības veicējs. KS nav labdarības organizācija vai bezpeļņas organizācija.

Pielikums Nr.1 pievienotajā tabulā sniegts vispārīgs KS salīdzinājums ar citām saimnieciskās darbības formām Latvijā.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

3. ATVĒRTĪBA

JĀŅEMVĒRĀ!

KS var iestāties ikviena persona (tiesību subjekts), kas atbilst biedra kritērijiem. Ja persona atbilst KSL un KS statūtos noteiktajiem biedra kritērijiem, tad šo personu var neuzņemt tikai likumā minētajos gadījumos (KSL 6. panta pirmās daļas 2. punkts un 15. panta trešā daļa).

Vienīgais KSL paredzētais priekšnoteikums kļūšanai par KS biedru ir KS pakalpojumu izmantošana (spēja izmantot pakalpojumus).

JĀŅEMVĒRĀ!

KSL neparedz nekādus ierobežojumus KS maksimālajam biedru skaitam, tomēr atvērtības principam, protams, ir arī savas saprātīgas robežas. Ja KS fiziski nespēj apkalpot vairāk biedru, tas var būt pamatots iemesls neuzņemt jaunu biedru.

Vienlaikus daudziem KS pakalpojumiem šādi ierobežojumi nepastāv. KS, kas vērstas uz attīstību un konkurētspējas veicināšanu, spēj paplašināt savu pakalpojumu sniegšanas reģionu un piesaistīt biedrus arī no visas Latvijas teritorijas vai pat ārpus tās. KSL neparedz ierobežojumu, ka par KS biedru var būt tikai tāda persona, kas savu saimniecisko darbību veic Latvijas teritorijā.

Piezīme:

Biedra statusa iegūšanai ir nepieciešams arī izpildīt, vai apņemties izpildīt biedra saistības, t. sk. kapitāla nodrošināšanu (vismaz vienas pajas apmaksu), iestāšanās maksas un biedra naudas apmaksu.

Ja ir noteikta nesamērīgi augsta biedra iestāšanās maksa, biedra nauda vai cita veida maksājums, tad arī to var uzskatīt par pretēju atvērtības principam.

Piezīme:

KS, gan izvirzot kritērijus biedru uzņemšanai, gan praktiski lemjot par biedru uzņemšanu, nedrīkst pastāvēt tieša vai netieša diskriminācija.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4. DEMOKRĀTISKA PĀRVALDE (KONTROLE)

JĀŅEMVĒRĀ!

Katram biedram ir viena balss neatkarīgi no veiktā ieguldījuma pamatkapitālā (KSL 37. panta pirmā daļa).

Starptautiskā prakse gan liecina par iespējamiem izņēmumiem no minētā principa. Pastāv iespēja, ka attiecībā uz otrās un trešās pakāpes KS tiek veidoti izņēmumi. **Piemēram**, otrās pakāpes KS, kurā visi biedri ir tikai citas KS, tiek pieļauta iespēja balsu skaitu paredzēt atbilstoši (proporcionāli) šī KS pārstāvēto biedru skaitam.

KSL atļauj par KS biedru būt arī jebkurai juridiskajai personai, t. sk. citai KS (KSL 14. pantā lietotais termins “persona” ir plašs un aptver ikvienu tiesību subjektu).

Piezīme:

Princips “viens biedrs - viena balss” ir KS būtiska atšķirība jo īpaši no kapitālsabiedrībām, kur balsu skaits ir atkarīgs no veiktajām investīcijām - apmaksātā akciju vai pamatkapitāla daļu skaita (skatīt Komerclikuma 211. panta pirmo daļu un 279. panta pirmo daļu).

Demokrātiskas pārvaldes konkrēta struktūra ir atkarīga no katras KS. KSL tikai piešķir likumisko (minimālo) ietvaru pārvaldes struktūrām - biedru kopsapulce un valde. KS var papildus veidot savas struktūras - pārstāvju sapulci, padomi, dažādas valdei vai padomei pakļautas komitejas u.tml.

JĀŅEMVĒRĀ!

Veidojot jebkādas pārvaldes struktūras, ir jāsaglabā princips, ka biedriem saglabājas kontrole. Biedru kontroles tiesības pār KS nav nododamas citām personām. Arī gadījumā, ja biedru kopsapulci aizstāj pārstāvju sapulce, biedri saglabā savu netiešo kontroli KS pārvaldībā, ieceļot un atceļot pārstāvjus (KSL 43. panta trešā daļa).

Piezīme:

Biedra tiesības pilnvarot citu sev uzticamu personu piedalīties biedru kopsapulcē nav uzskatāmas par kontroles tiesību nodošanu. Pilnvarotā persona joprojām pilnībā rīkojas biedra vārdā un interesēs.

Statūtos nav atļauts ierobežot biedra dalību biedru kopsapulcē ar pilnvarnieka starpniecību.

JĀŅEMVĒRĀ!

Vienlaikus, lai ierobežotu iespējas pilnvarojumu un pārējo biedru pasivitāti izmantot ļaunprātīgi, KSL 36. panta otrā daļa paredz, ka viena persona uz pilnvaras pamata var pārstāvēt ne vairāk kā trīs KS biedrus. Ja pilnvarā norādīts balsošanas uzdevums par katru biedru kopsapulces darba kārtības jautājumu, viena persona var pārstāvēt neierobežotu biedru skaitu.

JĀŅEMVĒRĀ!

Demokrātiskā pārvalde (kontrole) nozīmē arī, ka būtiskākos lēmumus pieņem paši biedri (KSL 31. pants). KSL paredz noteiktus jautājumus, kas ir ekskluzīvā biedru kopsapulces kompetencē, kā arī pieļauj un veicina iespēju, ka KS statūtos var paredzēt papildu jautājumus, kas ir ekskluzīvā biedru kopsapulces kompetencē.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

5. BIEDRU EKONOMISKĀ LĪDZDALĪBA

Biedru ekonomiskā līdzdalība nozīmē, ka biedriem ir tiesības un pienākums apmaksāt KS pamatkapitālu.

JĀŅEMVĒRĀ!

KS biedriem ir plašas pilnvaras lemt par KS peļņu un zaudējumu segšanas kārtību. Vienlaikus KS ir raksturīgi, ka brīvie līdzekļi un peļņa parasti tiek novirzīta KS attīstībai vai rezervju veidošanai, nevis tikai un vienīgi dividendžu izmaksai. Ja KS vienīgais mērķis ir akumulēt peļņu un visu izmaksāt dividendēs, tad šāda rīcība neatbilst KS būtībai. Šāda KS būtu reorganizējama par kapitālsabiedrību.

Piezīme:

Biedra ekonomiskā līdzdalība tomēr nenozīmē biedra personisko atbildību par KS saistībām vai zaudējumiem. KS tāpat kā citām pilnvērtīgām juridiskajām personām (piemēram, kapitālsabiedrība, biedrība, nodibinājums) ir nostiprināts princips, ka KS par saistībām atbild tikai ar savu mantu un biedri nav atbildīgi par KS saistībām (KSL 4. pants).

KSL 28. pants paredz, ka biedru kopsapulce lemj par kārtību, kādā ir sedzami KS zaudējumi, tomēr šāds biedru kopsapulces lēmums nevar uzlikt par pienākumu biedram uzņemties papildu saistības, piemēram, segt zaudējumus no saviem līdzekļiem vai veikt papildu investīcijas.

Piezīme:

KS labā prakse arī rāda, ka KS kapitālu pārsvarā būtu jāveido no iekšējā finansējuma - biedru ieguldījumi, biedru naudas, maksa par saņemtajiem pakalpojumiem no biedriem. Ja lielākā daļa finansējuma nāk no ārējiem avotiem (kredīts, aizdevums), tad pastāv risks, ka biedri zaudē vai vājina savas kontroles tiesības, jo aizvien lielāka ietekme paliek lielākajiem kreditoriem, kas var sākt ietekmēt arī iekšējos pārvaldes jautājumus.

KSL nekādā veidā neierobežo finansējuma piesaistes avotus, tāpēc šādu risku izvērtēšana un labā prakse ir katras KS izvēle.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

6. KOMERSANTA STATUSA NEESAMĪBA

Komerclikuma 1. panta pirmajā daļā ir uzskaitīti komersantu veidi, kā arī šā panta ceturtajā daļā noteikts, ka ar likumu var piešķirt komersanta statusu citām personām. Atbilstoši Komerclikumam ir šādi komersantu veidi – individuālais komersants, pilnsabiedrība, komandītsabiedrība, SIA, AS un sabiedrība ar papildu atbildību (Komerclikuma 138. pants).

JĀŅEM VĒRĀ!

KSL šobrīd neparedz KS komersanta statusu. Komersanta statuss šobrīd ar speciālu likumu ir noteikts tikai krājaizdevu KS (Krājaizdevu sabiedrību likuma 2. panta trešā daļa).

KSL 2. pantā norādīts, ka tiek piemēroti Komerclikuma noteikumi par komercdarījumiem, uzņēmumu, filiāli, prokūru un parasto komercpilnvaru. KSL normas kopumā daudzās vietās ir pārņemtas no kapitālsabiedrībām paredzētā regulējuma, t. sk. likvidācijas un reorganizācijas procesi.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

II KOOPERATĪVĀS SABIEDRĪBAS DIBINĀŠANA UN DARBĪBAS UZSĀKŠANA

1. DIBINĀŠANAS BŪTĪBA

1.1. Dibinātāji

KS dibinātāju skaits nedrīkst būt mazāks par trim, bet maksimālais skaits netiek ierobežots.

Piezīme:

Par dibinātājiem no KSL viedokļa var būt jebkurš tiesību subjekts - fiziskā persona, juridiskā persona un pat Komerclikumā regulētā personālsabiedrība (pilnsabiedrība un komandītsabiedrība), kura ir tiesību subjekts, bet kurai nav juridiskās personas statusa. Par dibinātāju var būt jebkura privāto tiesību juridiskā persona, t. sk. kapitālsabiedrība, kuras vienīgais dalībnieks (akcionārs) ir publiska persona (valsts, pašvaldība u. tml.). Par dibinātāju var būt arī ārvalsts fiziskās personas (bez Latvijas pilsonības) un arī ārvalsts juridiskās personas.

JĀŅEM VĒRĀ!

Dibinātāji ar reģistrācijas brīdi automātiski kļūst par KS biedriem. Ja KS statūtos ir noteikti ierobežojumi biedriem, tad tie pilnībā attiecas arī uz dibinātājiem.

Piezīme:

Par KS dibinātāju nevar būt arī fiziskā persona, kurai, pamatojoties uz kriminālprocesa ietvaros pieņemtu nolēmumu, atņemtas tiesības veikt visu veidu vai noteikta veida komercdarbību (KSL 6. panta pirmā daļa).

Nevar izslēgt iespēju, ka konkrētai personai ir arī citi individuāla veida ar tiesas nolēmumu noteikti ierobežojumi, kas liedz vai ierobežo kļūt par dibinātāju.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.2. Dibinātāju kopīga rīcība un atbildība

KS dibināšanu imperatīvi reglamentē likums, nosakot priekšnoteikumus KS nodibināšanai, taču pats nodibināšanas akts ir atkarīgs tikai no dibinātāju privāttiesiskās gribas izpausmes likuma ietvaros, pilnībā ievērojot privātas autonomijas principu.

JĀŅEM VĒRĀ!

Nav iespējama situācija, ka par dibinātāju (biedru) piekrīt kļūt tāda persona, kas kategoriski nepiekrīt statūtos paredzētajai kārtībai. Gan no sistēmas, gan no loģikas viedokļa dibināšanas procesā visiem dibinātājiem ir jāpanāk vienošanās (kompromiss) arī par statūtu redakciju, pretējā gadījumā dibinātāji izstāties jau dibināšanas procesa laikā vai neilgi pēc KS izveidošanas.

KSL 9. panta trešā daļa paredz, ka dibinātāji ar KS dibināšanu saistītās darbības veic kopīgi, ja dibināšanas līgumā nav noteikts citādi. **Piemēram**, dibinātāji var vienoties, ka statūtu izstrādi, konta atvēršanu kredītiestādē, atbilstošu valdes locekļu kandidātu atlasī, pieteikuma iesniegšanu Uzņēmumu reģistram u. c. darbības veic viens dibinātājs vai vairāki dibinātāji dažādās kombinācijās. Tomēr šāda darbību sadalīšana ir vairāk attiecināma uz tehniskām (organizatoriskām) funkcijām. Dibināšanas līgumā nevar paredzēt tādu darbu dalīšanu, ja KSL prasa visu dibinātāju rīcību, piemēram, visi dibinātāji paraksta dibināšanas līgumu, statūtus un pieteikumu Uzņēmumu reģistram. Tā kā dibināšanas līgumu paraksta visi, tad arī pārvaldes institūcijas (valde, padome, revidents) dibinātāji ieceļ kopīgi.

Piezīme:

Dibinātāji, kuri dibināmās KS vārdā rīkojušies pirms KS reģistrācijas, uzņemas personisku atbildību un ir solidāri atbildīgi (KSL 58. panta pirmā daļa). Dibinātāji nevar vienoties, ka kāds no dibinātājiem nav atbildīgs.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.3. Dibināšanas lēmumu pieņemšana

JĀŅEM VĒRĀ!

KS dibināšanas lēmuma pieņemšanai nav nepieciešams obligāti organizēt dibināšanas sapulci. Svarīgi, lai dibinātāji izdara visas nepieciešamās darbības, kas nepieciešamas KS izveidei, t. sk. visu dokumentu sagatavošana, pamatkapitāla (paju) apmaksa, nodevu samaksāšana.

Piezīme:

KSL regulējums arī ļauj vienam entuziastam tehniski izstrādāt KS vīziju, dibināšanas līguma un statūtu projektu un tad individuāli uzrunāt citas personas, lai pierunātu nepieciešamo personu skaitu kļūt par dibinātājiem un biedriem.

Vienlaikus KSL nekādā veidā neliedz sasaukt šādu dibināšanas sapulci, ja dibinātāji to uzskata par nepieciešamu.

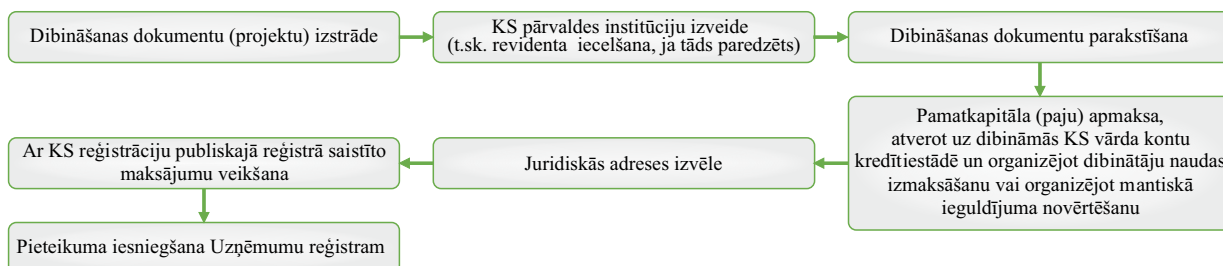
Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2. DIBINĀŠANAS DARBĪBAS

KSL 9. pantā ir deklaratīvi uzskaitītas minimālās darbības, kas jāveic dibinātājiem, lai varētu sekmīgi notikt KS reģistrācija (1.attēls). KSL uzskaitītās darbības tomēr nevar uzskatīt par juridiski pareizu secību, kā arī vairākas darbības var veikt vienlaikus.

1.attēls

DIBINĀŠANAS DARBĪBU SECĪBA

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.1. Dibināšanas dokumentu izstrāde

Lai varētu saprast, vai dibinātājiem vispār ir vienādas intereses un nākotnes plāni (kopīgs mērķis dibināt KS), ir nepieciešams vienoties par KS mērķi un uzdevumiem, kas tiek atspoguļots dibināšanas dokumentos - dibināšanas līgumā un statūtos.

No mērķa un uzdevumiem jau var saprast, kāds ir vēlamais biedru loks, proti, kādi kritēriji ir izvirzāmi biedriem (arī dibinātājiem). No KS mērķa, uzdevumiem un ar to saistītajiem KS sniegtajiem (plānotajiem) pakalpojumiem ir atkarīgs arī nepieciešamais finansējums KS darbības uzsākšanai.

JĀŅEM VĒRĀ!

KS minimālā pamatkapitāla lielums, biedru skaits, paju skaits, paju nominālvērtība ir atkarīga arī no tā, vai KS darbību tiek plānots pilnībā finansēt no saviem līdzekļiem vai arī tiks piesaistīts ārējs finansējums.

Piezīme:

Gan izstrādājot dibināšanas dokumentus, gan iesniedzot pieteikumu Uzņēmumu reģistram, ir jāpārliedz, ka izvēlētais KS nosaukums atbilst visām prasībām, ko nosaka KSL 5. pants, likuma "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 4. panta 5.³ punkts, 5. pants un 8. panta piecpadsmitā un sešpadsmitā daļā, Valsts valodas likums, kā arī atsevišķi nozaru speciālie normatīvi akti.

Nosaukumā obligāti jāietver vārdi "kooperatīvā sabiedrība".

Nosaukumā var norādīt arī attiecīgās KS darbības veidu.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.2. Pārvaldes institūciju izveide

JĀŅEM VĒRĀ!

KS obligātās pārvaldes institūcijas ir biedru kopsapulce un valde. KSL paredz regulējumu, tomēr neparedz kā obligātu prasību KS veidot padomi, pārstāvju sapulci vai revidenta institūtu.

Dibināšanas līgumā vai statūtos nav jāparedz biedru kopsapulces izveidošanas kārtība, jo šo jautājumu jau pilnībā noregulē likums, proti, visi biedri (dibinātāji) automātiski veido biedru kopsapulci. Arī sākotnējā valdes locekļu iecelšana notiek visiem, dibinātājiem vienojoties.

Dibināšanas procesa laikā var nolemt KS pārvaldē (valde, padome, revidents) piesaistīt personas no malas (ne biedrus), kas ir profesionāli plānotājā KS darbības jomā.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.3. Pamatkapitāla apmaksa

KS dibināšanas procesa laikā ir jāveic plānotā (dibināšanas līgumā norādītā) pamatkapitāla apmaksa. Pamatkapitāla apmaksa var notikt tikai pēc tam, kad dibināšanas dokumentos ir skaidri noteikts katra dibinātāja saistību apmērs.

Piezīme:

KSL neparedz striktu kārtību paju apmaksai, tomēr atbilstoši KSL 24. panta otrajai daļai katram biedram ir jāapmaksā vismaz viena paja. Dibināšanas līgumā ir jāparedz tāda paju apmaksas kārtība, lai katrs dibinātājs būtu apmaksājis vismaz vienu paju līdz pieteikuma iesniegšanai Uzņēmumu reģistram.

Pamatkapitālu (pajas) var apmaksāt ar naudas vai mantisko ieguldījumu. Ja veic naudas ieguldījumu, tad dibinātāji atver kontu kredītiestādē uz dibināmās KS vārda, organizē naudas iemaksāšanu tajā un saņem no kredītiestādes izziņu vai citu dokumentu, kas apliecina līdz dibināšanai apmaksātā pamatkapitāla lielumu. Ja veic mantisku ieguldījumu, organizē mantiskā ieguldījuma novērtēšanu atbilstoši KSL 25. panta ceturtajai daļai.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.4. KS juridiskā adrese

JĀŅEM VĒRĀ!

KS dibināšanas dokumentos nav nepieciešams norādīt juridisko adresi, tomēr KS izveide nav iespējama bez juridiskās adreses.

KS ir jābūt sasniedzamai tās juridiskajā adresē (vismaz korespondences sasniedzamība). Par sasniedzamības nodrošināšanu ir atbildīga valde. Šāda atbildība izriet arī no KSL regulējuma, jo tieši valde ir tā, kas ir atbildīga par juridiskās adreses norādīšanu gan KS dibināšanas laikā, gan veicot juridiskās adreses izmaiņas.

Parasti juridiskā adrese ir vieta, no kuras KS tiek faktiski vadīta, tiek pieņemti KS būtiskākie un stratēģiskie lēmumi, t. sk. notiek valdes un padomes (ja tāda ir) sēdes. No VID skatpunkta arī tiek prezumēts, ka juridiskajā adresē tiek veikta KS galvenā saimnieciskā darbība, jo īpaši, ja VID nav reģistrēta cita saimnieciskās darbības vieta (struktūrvienība vai filiāle).

Tā kā juridiskā adrese var salīdzinoši bieži mainīties (kaut vai tikai telpas izmaiņas), tad nebūtu prātīgi juridisko adresi ietvert KS statūtos.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.5. Maksājumi par KS reģistrēšanu

Pēc tam, kad ir veiktas iepriekš minētās darbības un sagatavoti visi nepieciešamie dokumenti, ir jāveic attiecīgi maksājumi, kas saistīti ar pieteikuma iesniegšanu Uzņēmumu reģistram - valsts nodeva un maksa par publikāciju oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesī". Reģistrācija tiek veikta tikai pēc tam, kad Uzņēmumu reģistrs var pārliecināties, ka valsts nodeva ir ieskaitīta Valsts kases kontā.

Maksājumu apmērs tiek noteikts ar attiecīgiem Ministru kabineta noteikumiem, kas standarta gadījumā ir 150 eiro valsts nodeva un 27,03 eiro par publikāciju oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Maksājumu veikšanu un pieteikuma iesniegšanu Uzņēmumu reģistrā var veikt arī vienlaikus, piemēram, ja pieteikumu iesniedz klātienē Uzņēmumu reģistra telpās.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.6. Pieteikuma iesniegšana Uzņēmumu reģistram

Pieteikuma iesniegšana Uzņēmumu reģistram ir pēdējā stadija dibināšanā, kas ir visai pašsaprotami, tomēr drošības pēc tas ir uzsvērts arī likumā (KSL 13. panta ceturtais daļa). Atbilstoši KSL 3. panta otrajai daļai KS tiek nodibināta un iegūst juridiskas personas statusu tikai ar brīdi, kad tā tiek ierakstīta (reģistrēta) Uzņēmumu reģistra žurnālā.

JĀŅEM VĒRĀ!

Līdz ar KS reģistrēšanu KS iegūst tiesību subjekta (juridiskās personas) statusu un KS iegūst visus ar to saistītos atribūtus - nosaukumu, reģistrācijas numuru, savu nodalītu mantu un atbildību, tiesības pilnvērtīgi uzņemties saistības KS vārdā, kā arī dibinātāji automātiski kļūst par KS biedriem (KSL 14. panta ceturtais daļa). Ar reģistrācijas brīdi KS tiek automātiski reģistrēta arī kā nodokļu maksātāja.

KS reģistrēšanu regulē KSL 13. pants un attiecīgās tiesību normas no likuma "Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru". KSL 13. pantā ir uzskaitīti dokumenti, kas iesniedzami Uzņēmumu reģistram, kā arī šā panta ceturtajā daļā ir atsauce uz 9. panta otro daļu, kas tostarp paredz pienākumu iesniegt pieteikumu un veikt attiecīgus maksājumus.

Pieteikumam pievieno jau iepriekš minētos dokumentus (dibināšanas dokumentus; dokumentus, kas apliecina pamatkapitāla apmaksu; valdes un padomes locekļu piekrišanu ieņemt amatus), kā arī papildus iesniedz arī paziņojumu par KS juridisko adresi. Plašu informāciju par Uzņēmumu reģistram iesniedzamajiem dokumentiem un veicamajām procedūrām var atrast arī Uzņēmumu reģistra mājaslapā - www.ur.gov.lv.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

3. DIBINĀŠANAS DOKUMENTI

JĀŅEM VĒRĀ!

KS dibināšanas dokumenti likuma izpratnē ir dibināšanas līgums un statūti (KSL 10. pants). Tā kā dibināšanas dokumenti ir arī Uzņēmumu reģistram iesniedzamais dokuments, tad tie var būt tikai rakstveida formā.

KSL neparedz papildu nosacījumus dokumentu formai, piemēram, nav nepieciešama dibināšanas dokumentu notariāla apstiprināšana. Dibināšanas līgums un statūti kopā veido sabiedrības līgumu Civillikuma izpratnē. Visi likumā uzskaitītie dibināšanas līgumā un statūtos obligāti iekļaujamie noteikumi ir uzskatāmi par būtiskajiem noteikumiem Civillikuma 1470. panta izpratnē, jo bez to noteikšanas KS nodibināšana nav iespējama. Katram no šiem diviem dibināšanas dokumentiem ir sava funkcija, tomēr tikai abu dokumentu vienlaicīga pastāvēšana ir pamats KS nodibināšanai un turpmākai pastāvēšanai.

JĀŅEM VĒRĀ!

Dibināšanas līgumā parasti tiek ietverti noteikumi, kuri ir svarīgi tikai dibināšanas laikā un kuri attiecas uz KS dibināšanas procesu, piemēram, par sākotnējā pamatkapitāla apmaksu un termiņiem un par pirmo pārvaldes institūciju izveidi. Šis dibināšanas līguma saistības savā ziņā zaudē spēku līdz ar to izpildījumu (Civillikuma 1811. pants).

Savukārt statūtos parasti tiek ietverti KS turpmākās darbības noteikumi, kuri, ja vien netiek atcelti, spēku nezaudē visā KS pastāvēšanas laikā.

3.1. Dibināšanas līgums

Dibināšanas līguma minimālo saturu regulē KSL 11. pants:

- ziņas par dibinātājiem (ne mazāk kā trīs dibinātāji);
- KS nosaukums;
- KS darbības mērķi un uzdevumi;
- pamatkapitāla lielums, pajas nominālvērtība, paju sadalījums starp dibinātājiem un to apmaksas termiņš;
- informācija par valdes locekļiem;
- informācija par padomes locekļiem un revidentu, ja tādi paredzēti;
- citi noteikumi, kas nav pretrunā ar likumu.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

3.2. KS statūti un to izstrāde

3.2.1. Statūtu būtība

JĀŅEM VĒRĀ!

KS statūti ir svarīgākais KS izstrādātais dokuments. Statūti kopā ar likumos paredzēto regulējumu veido KS mugurkaulu.

Tā kā statūti darbojas visā KS pastāvēšanas laikā un statūtu grozīšanai ir nepieciešams kvalificētais balsu vairākums, tad praksē ir situācijas, ka sākotnēji (dibināšanas procesā) izstrādātie statūti paliek nemainīgi visu KS turpmākās darbības laiku.

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedrs, kurš iestājas KS jau pēc nodibināšanas, ar savu rīcību (iestāšanos KS) automātiski piekrīt statūtu noteikumiem. Nav iespējams iestāties KS ar atrunu, ka kāda no statūtu prasībām netiks attiecināta uz jauno biedru.

Piezīme:

Statūtu, tāpat kā jebkura cita juridiska dokumenta stūrakmens, ir tā skaidrība un nepārprotamība.

KS ir autonoma un neatkarīga juridiskā persona, tāpēc KS statūtos nav pieļaujams veidot atsauci uz citu organizāciju vai “jumta” KS statūtiem vai to daļām.

Piezīme:

Statūti pēc savas būtības satur abstrakta rakstura normas, kuras var attiecināt tikai uz KS biedriem kā tiesību subjektiem ar īpašu statusu, proti, konkrētai personai statūtos noteiktie pienākumi ir saistoši, jo tie izriet no personas īpašā tiesiskā statusa, piemēram, biedra, valdes vai padomes locekļa statusa.

Piezīme:

Jāņem arī vērā, ka KS statūtu iesniegšana Uzņēmumu reģistram un pievienošana KS reģistrācijas lietai automātiski negarantē, ka visas statūtos ietvertās normas pilnībā atbilst likumiem.

3.2.2. Statūtu saturs

Statūtos nebūtu jāiekļauj tāda informācija, kas jau tiek regulēta ar likuma noteikumiem.

Atbilstoši KSL 12. pantam visām KS ir nepieciešams statūtos norādīt vismaz šādu minimālo informāciju:

- nosaukums;
- darbības mērķis un uzdevumi;
- pamatkapitāla minimālais lielums un pajas nominālvērtība;
- kritēriji biedra statusa iegūšanai;
- informācija par valdes locekļu skaitu.

Piezīme:

Atkarībā no KS darbības jomas izaicinājums varētu būt precīzi definēt kritērijus biedra statusa iegūšanai. Tas jo īpaši svarīgi varētu būt lauksaimniecības un mežsaimniecības pakalpojumu KS, t. sk. lai varētu precīzi identificēt tos pakalpojumus, kuru izmantošana ir priekšnoteikums kļūšanai par biedru.

Padomes izveides gadījumā ir pietiekami noteikt tikai padomes locekļu skaitu, jo KSL jau paredz regulējumu par padomes sastāvu, darbību, funkcijām, kompetenci, tiesībām, pienākumiem un atbildību (KSL 45.-50. pants). Lielākais izaicinājums varētu būt, ja KS izvēlas izveidot pārstāvju sapulci, jo šādā situācijai KSL neparedz pat likumisko modeli pārstāvju izvirzīšanas un ievēlēšanas kārtībai, bet tikai vispārīgus principus (KSL 43.-44. pants). Šādā gadījumā statūtos ir jāparedz skaidra un detalizēta kārtība, kā tiek nodrošināta pārstāvju izvirzīšana un ievēlēšana, lai nodrošinātu principu, ka viens pārstāvis pārstāv līdzīgu biedru skaitu, kā arī pārstāvjus ievēlē biedri, nevis biedru kopsapulce.

Atbilstoši KSL regulējumam tiek piedāvāti arī dažādi statūtu paraugi. LLKA izstrādātais paraugs veidots tā, lai atspoguļotu MPKS un LPKS ierasto praksi. Lai arī KS pamatprincipi ir vienādi, tomēr joprojām ir jāatceras, ka katra KS ir unikāla, tāpēc pirms statūtu paraugu pārņemšanas ir rūpīgi izvērtējams, kas atbilst dibinātāju un dibināmās KS interesēm ilgtermiņā.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

JĀŅEM VĒRĀ!

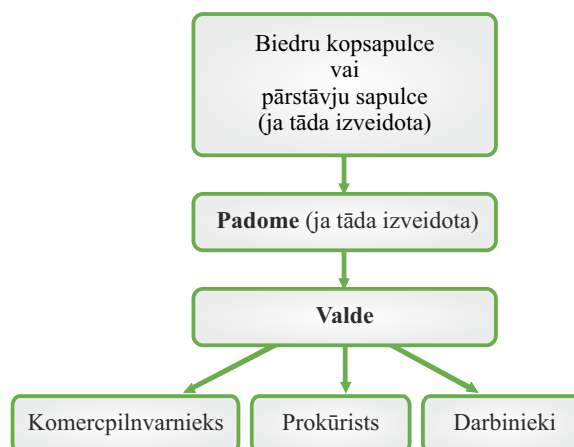
KSL paredz un regulē šādas KS pārvaldes institūcijas – biedru kopsapulci, pārstāvju sapulci, valdi, padomi, likvidatoru un revidentu (2.attēls).

Piezīme:

KSL neparedz regulējumu, tomēr nav aizliegts ar KS statūtiem izveidot arī citas pārvaldes institūcijas - komisijas, komitejas vai citas līdzīgas institūcijas, kas, **piemēram**, izskata, izvērtē, konsultē vai sniedz atzinumus par biedru uzņemšanu vai izslēgšanu, darbinieku un amatpersonu atalgojumu un citiem jautājumiem.

Izveidojot jebkādu papildu institūciju, ir skaidri jāparedz šīs institūcijas kompetence, tiesības un pienākumi, jo šādām papildu institūcijām nepastāv nekāds likumiskais regulējums.

2. attēls

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1. BIEDRI

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedri (dibinātāji) un biedru ekonomiskās intereses ir pirmsākums un pamats jebkuras KS pastāvēšanai. KSL kā minimālo prasību paredz vismaz trīs biedrus KS pastāvēšanai, tomēr KS statūtos var noteikt arī lielāku minimālo biedru skaitu (KSL 9. panta pirmā daļa un 68. panta pirmās daļas 1. punkts).

Biedrs savas tiesības un demokrātisko kontroli vislabāk var realizēt tieši ar biedru kopsapulces starpniecību, kas vienlaikus arī nodrošina demokrātisku lēmumu pieņemšanu KS.

1.1. Biedru reģistrs

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedrs ir tā persona, kas ir ierakstīta valdes vestajā biedru reģistrā. Persona iegūst biedra statusu ar brīdi, kad tā ierakstīta biedru reģistrā, un zaudē, kad tā izslēgta no biedru reģistra.

Valde veic izmaiņas biedru reģistrā, tiklīdz saņem attiecīgas ziņas. Biedru reģistrā norāda šādu informāciju:

- ziņas par biedriem;
- datumu, kad biedrs ierakstīts biedru reģistrā;
- katram biedram piederošo paju skaitu un to nominālvērtību;
- ziņas par biedra balsstiesību ierobežojumu;
- izmaiņas, kas notikušas ar pajām;
- datumu, kad biedrs izslēgts no biedru reģistra un kad notikusi galīgā norēķināšanās ar bijušo biedru;
- citu informāciju, kuru KS uzskata par būtisku.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.2. Biedra uzņemšana

KS dibinātāji kļūst par tās biedriem ar brīdi, kad KS ir izveidota (reģistrēta Uzņēmumu reģistra žurnālā). Dibinātāji automātiski (bez papildu iesnieguma vai piekrišanas) tiek ierakstīti biedru reģistrā.

Savukārt pēc dibināšanas citas personas var kļūt par biedru tikai ar uzņemšanu (ierakstīšanu biedru reģistrā).

Persona, kas vēlas kļūt par biedru, iesniedz KS rakstveida pieteikumu (3.attēls), norādot biedra uzņemšanai un biedru reģistra vešanai nepieciešamās ziņas, kā arī apmaksā vismaz vienu paju (KSL 24. panta otrā daļa). Ja ir paredzēta iestāšanās maksa vai biedra nauda (vai abas kopā), tad vienlaikus ar pieteikuma iesniegšanu ir veicami arī šie maksājumi.

JĀŅEM VĒRĀ!

KS personas pieteikumu izskata nekavējoties, bet ne vēlāk kā triju mēnešu laikā no tā iesniegšanas dienas. Lēmumu par biedra uzņemšanu (vai atteikumu uzņemt) pieņem valde, ja statūtos nav noteikta cita pārvaldes institūcija.

Ja persona atbilst KSL un KS statūtos noteiktajiem kritērijiem, tad ir ļoti ierobežotas iespējas atteikt šo personu uzņemt. KS ir tiesīga atteikt uzņemt personu biedra statusā tikai šādos gadījumos:

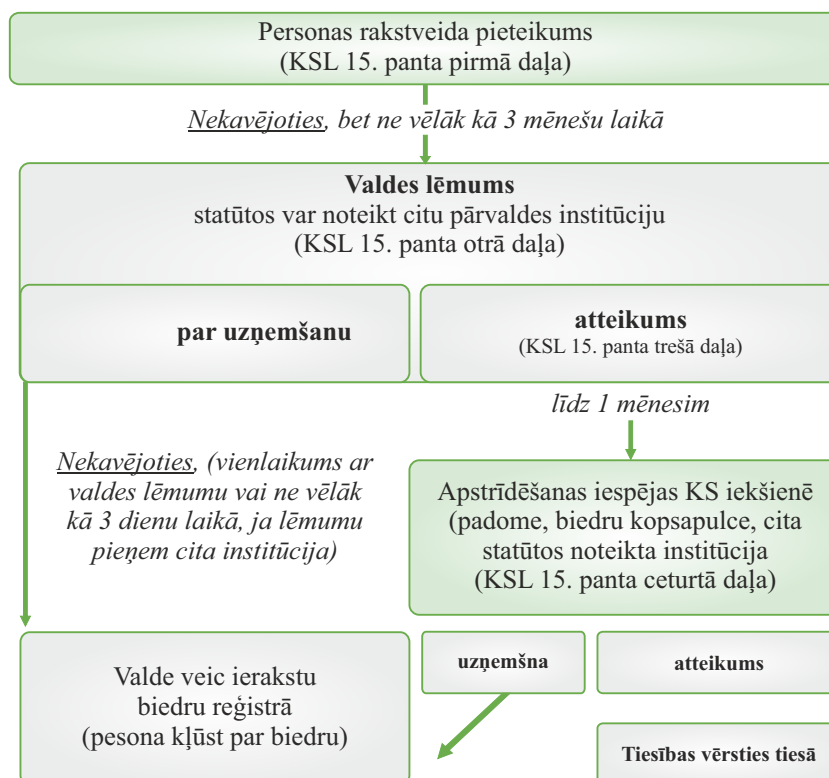
- persona neatbilst biedra statusa kritērijiem;
- KS nespēj apkalpot lielāku biedru skaitu un tā apkalpo tikai savus biedrus;
- persona jau bijusi izslēgta no KS par būtiskiem likuma vai statūtu pārkāpumiem vai arī par biedra rīcību, kas negatīvi ietekmējusi KS reputāciju vai radījusi kaitējumu KS interesēm.

JĀŅEM VĒRĀ!

Ja KS atsaka personas uzņemšanu, tad KS piecu dienu laikā rakstveidā informē (pieņem lēmumu), norādot atteikuma iemeslu. Lēmumam par biedra neuzņemšanu ir jābūt profesionālam.

Ja valde ir noteikta kā atbildīgā institūcija par biedru uzņemšanu, izmaiņas biedru reģistrā veic vienlaicīgi ar lēmumu par biedra uzņemšanu. Savukārt gadījumā, ja šāda lēmuma pieņemšana atbilstoši statūtiem ir uzticēta citai KS institūcijai, valdei ir pienākums veikt izmaiņas biedru reģistrā ne vēlāk kā trīs dienu laikā no attiecīgā lēmuma pieņemšanas.

3.attēls

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.3. Biedra statusa zaudēšana

Tā kā KS ir brīvprātīga organizācija, biedrs var jebkurā brīdī izstāties no KS (KSL 17. pants). KSL paredz tiesības KS atlikt biedra izstāšanos līdz trīs mēnešu termiņam tikai īpašos gadījumos, piemēram, lai dotu iespējas KS pārvaldes institūcijai pārliecināt biedru par biedra statusa saglabāšanu (ņemot vērā, ka biedra izstāšanās var nozīmēt finansiālas sekas pašai KS).

KSL paredz arī izsmeltošu uzskaitījumu, kad biedru var izslēgt (KSL 18. panta pirmā daļa):

- ja biedrs neatbilst likumā vai statūtos noteiktajiem biedra statusa kritērijiem;
- biedrs būtiski pārkāpis šā likuma vai statūtu noteikumus;
- biedra darbība negatīvi ietekmē sabiedrības reputāciju vai nodara būtisku kaitējumu tās interesēm.

Piezīme:

Arī šajās situācijās lēmumam par biedra izslēgšanu ir jābūt “profesionālam”, jo KS ir pienākums norādīt uz faktiem, kas kalpo par pamatu izslēgšanai.

JĀŅEM VĒRĀ!

Neatkarīgi no tā, vai biedrs ir izstājies no KS labprātīgi, vai arī pati KS ir pieņēmusi lēmumu par biedra izslēgšanu, KS dzēs no pamatkapitāla bijušajam biedram piederošās pajas un veic šo paju izmaksu.

KS veic izmaksas gada laikā no gada pārskata apstiprināšanas, pieskaitot šai izmaksai peļņu vai ieturot zaudējumus par pēdējo pārskata gadu proporcionāli laikam, kad šī persona bijusi biedra statusā. KS var pagarināt paju izmaksas termiņu, ja izmaksa, kura veicama pārskata gada laikā, vienam vai vairākiem bijušajiem biedriem pārsniedz 3 procentus no sabiedrības pamatkapitāla. Termiņa pagarinājumu piemēro izmaksas daļai, kas pārsniedz 3 procentus no sabiedrības pamatkapitāla.

Persona zaudē biedra statusu, protams, arī nāves gadījumā. Biedra nāves gadījumā tā mantinieks automātiski nekļūst par KS biedru. Šādā gadījumā mantiniekam piemērojams vispārējais regulējums par iestāšanos KS.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2. BIEDRU KOPSAPULCE

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedru kopsapulce ir augstākā KS pārvaldes institūcija. Visi biedri automātiski veido biedru kopsapulci, un nav jāpieņem nekāds lēmums par biedru kopsapulces izveidošanu.

Biedrs var piedalīties kopsapulcē arī ar pilnvarnieka starpniecību, noformējot pilnvaru rakstveidā un pievienojot šo pilnvaru kopsapulces protokolam. Pilnvarai nav nepieciešama notariāla forma. Rakstveida pilnvarai ir jābūt tādā formā, lai no tās būtu nepārprotami identificējams biedrs un viņa griba pilnvarot konkrēto personu.

JĀŅEM VĒRĀ!

Viena persona var pārstāvēt ne vairāk kā trīs biedrus, izņemot gadījumu, kad pilnvarā ietverts balsošanas uzdevums par katru attiecīgās biedru kopsapulces darba kārtības jautājumu.

2.1. Biedru kopsapulces kompetence

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedru kopsapulce pieņem visus svarīgākos KS lēmumus. Jautājumus, kas ar likumu vai KS statūtiem ir paredzēti ekskluzīvā biedru kopsapulces kompetencē, nevar izlemt cita institūcija vai persona. Izņēmums ir gadījumā, ja ir izveidota pārstāvju sapulce, kas pilnībā aizstāj biedru kopsapulci.

Atbilstoši KSL 31. pantam tikai biedru kopsapulces kompetencē ietilpst:

- padomes locekļu un revidenta ievēlēšana un atsaukšana;
- atlīdzības noteikšana padomes locekļiem un revidentam;
- gada pārskata apstiprināšana, iepriekšējā saimnieciskās darbības gada peļņas sadale vai zaudējumu segšanas kārtības noteikšana;
- lēmuma par sabiedrības darbības izbeigšanu, turpināšanu vai reorganizāciju pieņemšana;
- grozījumu izdarīšana statūtos;
- lēmuma par prasības celšanu pret valdes vai padomes locekli vai par atteikšanos no prasības pret viņiem pieņemšana;
- lēmuma par sabiedrības pārstāvja iecelšanu prasības uzturēšanai pret valdes vai padomes locekli, kā arī valdes celtajās prasībās pret sabiedrību pieņemšana;
- valdes locekļu ievēlēšana un atsaukšana;
- atlīdzības noteikšana valdes locekļiem.

Piezīme:

KS statūtos var paredzēt arī citus jautājumus, kuru izlemšana ir vienīgi biedru kopsapulces kompetencē. Šī iespēja ļauj saglabāt biedriem lielāku kontroli pār KS.

Arī KSL 56. pants jau dod norādi, kādi jautājumi papildus varētu tikt skatīti biedru kopsapulcē. KSL piedāvā likumisko modeli, lai atvieglotu vienošanos par KS statūtu redakciju. Proti, ja KS statūtos būs tikai frāze, ka svarīgus (būtiskus) jautājumus ir jāapstiprina (jāizskata) arī biedru kopsapulcē, tad šie jautājumi būs šādi:

- līdzdalības iegūšana citā KS vai komercsabiedrībā, līdzdalības palielināšana, samazināšana vai izbeigšana;
- citas KS vai komercsabiedrības dibināšana, darbības izbeigšana, turpināšana vai reorganizācija;
- uzņēmuma (lietu kopības) iegūšana vai atsavināšana;
- nekustamo īpašumu pirkšana, pārdošana vai apgrūtināšana ar lietu tiesībām;
- filiāļu un pārstāvniecību atvēršana vai slēgšana;
- tādu aizdevumu izsniegšana, kuri nav saistīti ar KS parasti veicamo saimniecisko darbību;
- jaunu darbības veidu uzsākšana, kā arī esošo darbības veidu izbeigšana.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.2. Tiesības un pienākums sasaukt kopsapulci

Biedru kopsapulces sasaukšana (izsludināšana) ir visu biedru (arī bez balsstiesībām) uzaicināšana uz kopsapulci, informējot par tās norises vietu, laiku un mērķi (darba kārtību). Biedru kopsapulci vienmēr var sasaukt valde pēc savas iniciatīvas. Valdei ir pienākums sasaukt kopsapulci, ja to pieprasa padome, revidents vai vismaz viena desmitdaļa biedru. Valde izsludina biedru kopsapulci mēneša laikā no pieprasījuma saņemšanas dienas un tai ir jānotiek trīs mēnešu laikā. Ja valde šos termiņus neievēro, tad biedru kopsapulci sasauk padome vai revidents. Ja šādu institūciju nav vai arī citu iemeslu dēļ kopsapulce nav notikusi triju mēnešu laikā, tad to var sasaukt vismaz viena desmitdaļa biedru, kas parasti ir tie paši biedri, kas pieprasīja kopsapulces sasaukšanu.

Piezīme:

Tā kā KSL paredz vismaz vienas desmitdaļas biedru tiesības sasaukt kopsapulci, tad KS statūtos nevar paredzēt lielāku sliekšni (piemēram, puse no biedriem), jo tas pārāk aizskartu biedru intereses un būtu pretējs likuma mērķim.

Tomēr statūtos var paredzēt, ka biedru kopsapulces sasaukšanu var ierosināt arī mazāks biedru skaits, jo šāds noteikums ir labvēlīgāks biedru interesēm.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.3. Paziņojums par sasaukšanu

Paziņojumu (informāciju) par biedru kopsapulces sasaukšanu valde dara zināmu (paziņo) visiem biedriem.

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedra neinformēšana vai nepienācīga informēšana par plānoto kopsapulci ir rupjš biedra tiesību pārkāpums.

KSL neierobežo formas izvēli, kā tiek informēti biedri. Teorētiski ir iespējams paziņot arī mutiski vai telefoniski, tomēr šādā gadījumā valde riskē, ka gadījumā, ja kāds biedrs neieradīsies uz sanāksmi un vēlēsies apstrīdēt pieņemtos lēmumus, valdei nebūs pierādījumu, ka biedrs bija pienācīgi informēts par kopsapulci.

Piemēram, nebūtu pieļaujama situācija, ka paziņojumu pieliek tikai pie ziņojumu dēļa KS juridiskajā adresē, jo biedriem nav pienākums katru dienu ierasties KS juridiskajā adresē. Paziņojums var tikt nodots personīgi, nosūtīts uz telefonu (sms), elektronisko pastu (e-pasts), vienkāršā vai ierakstītā vēstulē.

2.3.1. Paziņošanas termiņš

JĀŅEM VĒRĀ!

Paziņojumu dara zināmu vismaz 30 dienas pirms biedru kopsapulces. Ja statūti paredz kopsapulces sasaukšanu elektroniski, tad šis termiņš var būt arī 20 dienas.

2.3.2. Paziņojuma saturs

Paziņojumā par kopsapulces sasaukšanu norāda:

- KS nosaukumu un reģistrācijas numuru;
- institūciju, kura sasauk biedru kopsapulci;
- kopsapulces norises vietu un laiku;
- darba kārtību;
- vietu un laiku, kur un kad biedri var iepazīties ar lēmuma projektiem un dokumentiem, kuriem ir nozīme lēmuma pieņemšanā.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.4. Kopsapulces darba kārtība

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedru kopsapulce var pieņemt lēmumus tikai par tiem jautājumiem, kas ir iekļauti darba kārtībā. Biedram ir jābūt iespējai savlaicīgi uzzināt plānoto darba kārtību, lai sagatavotos jautājuma izskatīšanai (iepazītos ar dokumentiem) vai arī lai izņemtu, vai vispār viņu šie jautājumi interesē un vai ir vērts ierasties uz kopsapulci.

Darba kārtībā izlemjamie jautājumi paziņojuma nosūtīšanas brīdī var būt arī bez lēmuma projektiem, jo to pieejamība ir jānodrošina ne vēlāk kā 10 dienas pirms biedru kopsapulces.

Piezīme:

Darba kārtībā nevar arī paredzēt deklaratīvu frāzi “citi jautājumi”. Ja ir šāds darba kārtības punkts, tad tur var skatīt tikai informatīvus vai organizatoriskus jautājumus.

Biedru kopsapulces darba kārtībā iekļaujamais jautājums nosaka tā institūcija, kas ierosina sasaukt kopsapulci.

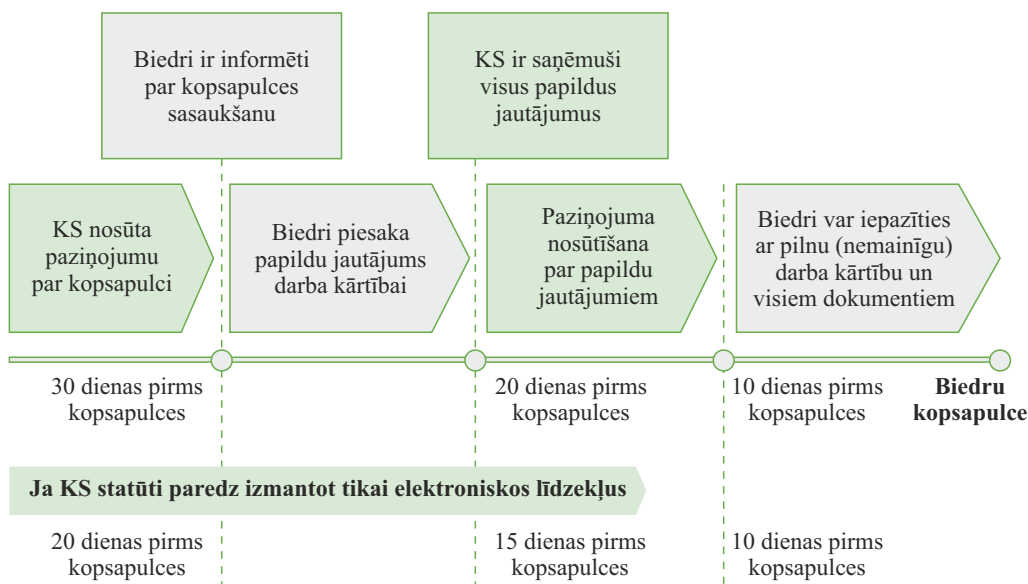
JĀŅEM VĒRĀ!

Ikvienam biedram 10 dienu laikā no paziņojuma (uzaicinājuma uz kopsapulci) saņemšanas dienas ir tiesības prasīt papildu jautājumu iekļaušanu biedru kopsapulces darba kārtībā. Ja statūtos noteikts, ka biedrs var prasīt papildu jautājumu iekļaušanu biedru kopsapulces darba kārtībā, izmantojot tikai elektroniskos līdzekļus, šo termiņu var samazināt līdz piecām dienām, jo nav nepieciešams papīra vēstules sūtīšanas laiks.

Ievērojot iepriekš minēto, atšķiras minimālie kopsapulces sasaukšanas termiņi atkarībā no tā, vai KS statūtos ir paredzējusi pienākumu izmantot elektroniskos līdzekļus paziņojumu nosūtīšanai un papildu jautājumu pieteikšanai (4.attēls).

4.attēls

Biedru kopsapulces sasaukšana (minimālie termiņi)

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.5. Elektronisko līdzekļu izmantošana kopsapulces organizēšanā

KSL ļauj ar elektronisko līdzekļu palīdzību gan pilnībā noturēt kopsapulci elektroniski, gan arī ar elektronisko līdzekļu palīdzību īstenot procesuālas darbības kopsapulces organizēšanā.

JĀŅEM VĒRĀ!

Lai biedru kopsapulci varētu noturēt elektroniskajā vidē, elektronisko līdzekļu platformai jābūt tādai, kas nodrošina visas KSL un statūtos noteiktās tiesības – balsot, diskutēt, iepazīties ar informāciju, uzdot jautājumus valdei, kā arī īstenot citas KSL vai statūtos noteiktās tiesības. KSL 36. panta septītā daļa paredz, ka tiesības elektroniski sasaukt kopsapulci var izmantot tikai tad, ja KS nodrošina drošu biedru identificēšanu un drošu kārtību biedru tiesību izlietošanai.

KS statūtos var noteikt tiesības ne tikai noturēt visu kopsapulci elektroniski, bet paredzēt iespēju biedriem piedalīties kopsapulcē, izmantojot elektroniskos līdzekļus.

Piezīme:

KSL neliedz KS statūtos paredzēt, ka atsevišķu tiesību vai pienākumu izpilde ir iespējama tikai elektroniski.

Piemēram, statūtos var paredzēt, ka ar kopsapulces organizēšanu saistītās darbības ir veicamas tikai elektroniski (valde informē par kopsapulci tikai elektroniski, un biedri piesaka papildu jautājumus darba kārtībai tikai elektroniski), bet pati kopsapulce tiek sasaukta klātienē bez elektronisko līdzekļu izmantošanas.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.6. Lēmumu projekti un citi dokumenti

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedriem ir tiesības iepazīties ar lēmumu projektiem un dokumentiem, kuriem ir nozīme lēmuma pieņemšanā, vismaz 10 dienas pirms biedru kopsapulces.

Atbilstoši KSL 22. pantam valdei ir pienākums nodrošināt, ka biedri var iepazīties ar lēmumprojektiem un citiem dokumentiem KS juridiskajā adresē. Valde ir atbrīvota no pienākuma nodrošināt dokumentus juridiskajā adresē, ja šie dokumenti ir nepārtraukti un bezmaksas pieejami elektroniskajā vidē un tos ir iespējams arī lejupielādēt. Vienlaikus, lai arī KSL to tieši neparedz, tomēr dokumentu pieejamība juridiskajā adresē vai elektroniskajā vidē nav jānodrošina, ja visi nepieciešamie dokumenti ir personīgi izsniegti visiem biedriem.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.7. Biedru kopsapulces norise

2.7.1. Norises vieta un laiks

Paziņojumā ir jānorāda kopsapulces norises vieta un laiks. Statūtos var paredzēt arī konkrētu vietu vai administratīvo teritoriju, kur valdei ir pienākums organizēt kopsapulci.

Arī kopsapulces laika (datuma un pulksteņa laika) izvēle ir valdes ziņā, ja vien statūti neparedz kaut ko konkrētu. Kopsapulces laiks arī ir jāizvēlas, lai tas atbilstu gan KS interesēm, gan ir saprātīgi un motivējoši, lai var ierasties pēc iespējas lielāks biedru skaits.

2.7.2. Klātesošo biedru saraksts

Pirms biedru kopsapulces atklāšanas valde sastāda klātesošo biedru sarakstu. Ja izņēmuma gadījumā valde kopsapulcē nepiedalās un biedru kopsapulci sasauc cita institūcija (padome, revidents, viena desmitdaļa biedru), tad šī institūcija nodrošina saraksta sastādīšanu. Ja biedrs piedalās ar pilnvarnieka starpniecību, biedru sarakstā norāda informāciju par pilnvarnieku (vārds, uzvārds, personas kods). Savukārt juridiskajām personām norāda nosaukumu, reģistrācijas numuru, kā arī informāciju par juridiskās personas pārstāvi (vārds, uzvārds, personas kods). Biedrs, kā arī attiecīgi tā pilnvarnieks vai likumiskais pārstāvis apliecina savu klātbūtni biedru kopsapulcē, parakstoties klātesošo biedru sarakstā.

Piezīme:

Ja tiek izmantotas KS statūtos noteiktās iespējas un biedrs piedalās kopsapulcē ar elektronisko līdzekļu starpniecību vai iesniedz balsojumu pirms kopsapulces, tad šāds biedrs ir uzskatāms par klātesošu (KSL 36. panta piektā daļa) un valde nodrošina attiecīgas informācijas norādīšanu klātesošo biedru sarakstā. Šādā gadījumā ir nepārprotami norādāms, ka attiecīgais biedrs ir izmantojis KS statūtos noteiktās iespējas, tāpēc biedra personīgā paraksta sarakstā nav.

Biedru kopsapulcē var piedalīties arī biedrs, kuram nav balsstiesību. KSL to neregulē, tāpēc tā ir brīva KS un biedru kopsapulces izvēle.

2.7.3. Kvoruma prasība

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedru kopsapulce ir tiesīga pieņemt lēmumus neatkarīgi no tajā klātesošo biedru skaita, ja statūtos nav noteikta pārstāvības norma. Protī, no likuma viedokļa biedru kopsapulce ir lemttiesīga pat gadījumā, ja uz to atnāk vismaz viens balsstiesīgs biedrs.

Ja KS šāds likumiskais modelis neapmierina, tad KS statūtos var brīvi noteikt pārstāvības normas (kvoruma) lieluma kritērijus.

Kvoruma prasības ievērošana ir jāpārbauda ne tikai kopsapulces sākumā, bet visas tās norises laikā. Pastāv iespēja, ka kopsapulce ieilgs un daļa balsstiesīgo biedru atstās sanāksmi. Ja šāda situācija notiek un vairs neizpildās statūtos paredzētā kvoruma prasība, tad kopsapulce ir pārtraucama.

JĀŅEM VĒRĀ!

Ja KS ir paredzēta kvoruma prasība un pirmā kopsapulce nav notikusi kvoruma trūkuma dēļ, tad atkārtotu sapulci sasauc mēneša laikā. Šāda kopsapulce ir uzskatāma par atkārtotu tikai un vienīgi gadījumā, ja netiek mainīta (papildināta) darba kārtība. Atkārtotā kopsapulce ir tiesīga pieņemt lēmumus neatkarīgi no klātesošo biedru skaita.

Paziņojumu par atkārtotās biedru kopsapulces sasaukšanu dara zināmu visiem biedriem vismaz 10 dienas pirms kopsapulces. Šāds saīsināts paziņošanas termiņš ir iespējams, jo biedriem jau iepriekš bija iespēja savlaicīgi iepazīties ar visiem darba kārtības jautājumiem un atkārtotajā kopsapulcē nav iespējams pieteikt papildu jautājumus.

2.7.4. Kopsapulces atklāšana

Ja biedru kopsapulce ir lemttiesīga, biedru kopsapulci paziņojumā norādītajā vietā un laikā atklāj institūcija, kas sasauca kopsapulci.

Piezīme:

Pat, ja tas nav paredzēts darba kārtībā, sākumā būtu nepieciešams izvēlēties kopsapulces vadītāju un protokolētāju.

Vadītājs nodrošina kopsapulces organizatorisko norisi un ir atbildīgs par darba kārtībā paredzēto jautājumu izskatīšanu. Protokolists ir atbildīgs, lai protokolā tiktu pareizi atspoguļota kopsapulces norises gaita un tiktu norādīta visa nepieciešamā informācija (KSL 40. pants). KSL neparedz nekādus ierobežojumus šīm personām.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.8. Biedru kopsapulces lēmumu pieņemšana

JĀŅEM VĒRĀ!

Kopsapulcē katram sabiedrības biedram neatkarīgi no tam piederošo paju skaita ir viena balss.

Biedram nav balsstiesību tikai KSL minētajos gadījumos.

Biedram vispār nav balsstiesību kopsapulcē, ja:

- biedrs līdz biedru kopsapulcei nav nokārtojis statūtos un biedru kopsapulces lēmumos noteiktās saistības;
- biedram, pamatojoties uz kriminālprocesa ietvaros pieņemtu nolēmumu, atņemtas tiesības veikt visu veidu komercdarbību.

Biedram var nebūt balsstiesību arī gadījumā, ja tiek izlemti konkrēti jautājumi. Pamatā tie ir jautājumi, kas ir neapšaubāmi saistāmi ar interešu konfliktu, jo tiek pieņemts lēmums par šādiem jautājumiem:

- prasības celšana pret padomes locekli, valdes locekli, likvidatoru vai revidentu, ja attiecīgais biedrs ieņem šo amatu;
- par tiesībām, kuras KS var izmantot pret konkrēto biedru (piemēram, biedra izslēgšana no KS, jo nav nokārtotas mantiskās saistības – biedra nauda);
- darījuma slēgšana ar konkrēto biedru vai tā saistīto personu. KSL neliedz biedram balsot par sevis iecelšanu vai atcelšanu pārvaldes institūcijās, piemēram, valdē vai padomē.

Piezīme:

Biedru kopsapulce pieņem lēmumus ar klātesošo biedru balsu vairākumu.

Lēmumu par grozījumu izdarīšanu statūtos, KS darbības izbeigšanu vai turpināšanu un reorganizāciju pieņem, ja par to balso ne mazāk par trim ceturtdaļām kopsapulcē klātesošo biedru.

JĀŅEM VĒRĀ!

Balsošana notiek atklāti. Tomēr aizklātu balsošanu vienmēr var pieprasīt viena desmitdaļa no klātesošajiem balsstiesīgajiem biedriem pat gadījumā, ja šāda iespēja nav paredzēta statūtos (KSL 38. panta trešā daļa).

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.9. Balsojuma nodošana pirms sapulces

KSL 36. panta ceturtās daļas 2. punkts paredz, ka KS statūtos var ļaut biedriem nodot balsis pirms biedru kopsapulces. Šādā gadījumā biedrs var informēt par savu nostāju (balsot), par kādu no biedru kopsapulces darba kārtības jautājumiem pirms pašas kopsapulces.

Valdei šādi iesniegts balsojums vismaz ir jāsaglabā un jāpievieno protokolam. Ja balsojums ir sūtīts parastā pasta sūtījumā, tad valde papildu drošībai var piezvanīt konkrētajam biedram un pārjautāt, vai tiešām biedrs ir veicis šādu balsojumu. KSL neparedz kārtību, kā tieši notiek nosūtīšana un balsojuma akceptēšana.

Atbilstoši likuma 36. panta piektajai daļai biedrs, kas savu balsojumu nodevis pirms kopsapulces, tiek uzskatīts par klātesošu (proti, tiek prezumēts, ka viņš ir piedalījies kopsapulcē), t. sk. viņus ņem vērā kopsapulces kvoruma noteikšanā (ja tāds ir paredzēts statūtos).

JĀŅEM VĒRĀ!

Vienlaikus KSL neliedz un arī KS statūtiem nevajadzētu nekādi ierobežot biedram iespēju pārdomāt un tomēr ierasties biedru kopsapulcē klātienē arī gadījumā, ja balsojums ir iesniegts pirms kopsapulces. Šādā gadījumā valdei vai kopsapulces vadītājam ir jānodrošina, ka biedrs nenobalso divreiz.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.10. Protokols

Biedru kopsapulces gaita tiek protokolēta.

JĀŅEM VĒRĀ!

Protokols ir dokuments, kas atspoguļo kopsapulces norisi no atklāšanas brīža līdz slēgšanai.

Par apzinātu (tīšu) protokola falsifikāciju (patiesībai neatbilstošu faktu norādīšanu protokolā) var iestāties likumā noteiktā atbildība par dokumentu viltošanu.

Protokolā norāda vismaz šādu informāciju:

- KS nosaukumu;
- institūciju (personu), kura sasauca kopsapulci;
- kopsapulces norises vietu un laiku;
- laiku, kad paziņots par kopsapulces sasaukšanu, un paziņošanas veidu;
- kopējo balsstiesīgo biedru skaitu;
- pārstāvju skaitu, kāds nepieciešams, lai būtu pārstāvēti visi biedri (ja sasaukta pārstāvju sapulce);
- kopsapulcē klātesošo biedru skaitu;
- darba kārtības jautājumus;
- balsošanas rezultātus, norādot attiecībā uz katru lēmumu nodoto "par" balsu skaitu;
- pieņemtos lēmumus;
- kopsapulces vadītāju un protokolētāju.

Piezīme:

Ikviens biedrs ir tiesīgs iepazīties ar protokolu un tam pievienotajiem dokumentiem.

Protokolu paraksta kopsapulces vadītājs un protokolētājs.

Protokolam pievieno kopsapulces laikā izveidoto klātesošo biedru sarakstu (KSL 39. panta ceturtā daļa). Protokolam pievieno biedru izsniegtās pilnvaras citai personai piedalīties biedra vietā (KSL 36. panta pirmā daļa). Protokolam pievieno arī citus dokumentus, ja to paredz likums vai KS statūti vai ja biedru kopsapulce vai tās vadītājs uzskata, ka konkrētais dokuments ir tieši saistīts ar izskatāmajiem darba kārtības jautājumiem.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.11. Lēmumu pieņemšana bez biedru kopsapulces

JĀŅEM VĒRĀ!

Atsevišķu jautājumu izlemšanai biedri var pieņemt lēmumu bez biedru kopsapulces formālas sasaukšanas (sanāksšanas klātienē), proti, aptaujas veidā.

Šādā kārtībā nevar izlemt KSL īpaši paredzētos jautājumus, ko likumdevējs ir uzskatījis par tik būtiskiem, ka to pieņemšana nebūtu pieļaujama bez atbilstošām diskusijām, vai biedru tiesībām uzdot jautājumus.

Lēmumu pieņemšana aptaujas veidā noteikti nav pieļaujama par šādiem jautājumiem:

- padomes locekļu, valdes locekļu un revidenta ievēlēšana un atsaukšana;
- gada pārskata apstiprināšana, peļņas sadale vai zaudējumu segšanas noteikšanas kārtība;
- KS darbības izbeigšana, turpināšana vai reorganizācija, kā arī grozījumu izdarīšana statūtos.

Statūtos var noteikt citus jautājumus, par kuriem var lemt tikai biedru kopsapulce.

JĀŅEM VĒRĀ!

Valdes sūtītajā paziņojumā ir jānorāda termiņš, kurā biedrs rakstveidā var balsot par lēmuma pieņemšanu. Šāds termiņš nedrīkst būt īsāks par 10 dienām no paziņojuma nosūtīšanas dienas, bet, ja valde visus dokumentus nosūta, izmantojot elektroniskos līdzekļus, šo termiņu var samazināt līdz piecām dienām.

Aptaujas veidā izlemjams jautājums ir pieņemts tikai gadījumā, ja “par” ir nobalsojuši vairāk par pusi no visiem balsstiesīgajiem biedriem, ja likumā vai statūtos nav paredzēts vēl lielāks balsu skaits. Ja biedrs balsošanai noteiktajā termiņā nav devis rakstveida atbildi, uzskatāms, ka tas balsojis pret lēmuma pieņemšanu.

Par balsošanas rezultātiem valde sastāda protokolu, kuru piecu dienu laikā pēc paziņojumā norādītā balsošanas termiņa beigām nosūta visiem biedriem.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.12. Pieņemto lēmumu apstrīdēšana

Biedrs, valdes loceklis vai padomes loceklis var vērsties tiesā, ja uzskata, ka biedru kopsapulces pieņemtie lēmumi ir prettiesiski. Apstrīdēšanas regulējums pilnībā ir attiecināms arī uz gadījumu, ja lēmums pieņemts bez biedru kopsapulces sasaukšanas (KSL 34. panta sestā daļa).

JĀŅEM VĒRĀ!

Prasību par biedru kopsapulces lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu var celt triju mēnešu laikā no dienas, kad biedrs uzzināja vai kad tam vajadzēja uzzināt par kopsapulces lēmumu, bet ne ilgāk par gadu no biedru kopsapulces dienas.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

3. PĀRSTĀVJU SAPULCE

Pārstāvju sapulce nav obligāta KS institūcija. Iespēja izveidot pārstāvju sapulci ir paredzēta, lai atvieglotu KS lēmumu pieņemšanas procesu tām KS, kurām ir daudz biedru.

JĀŅEM VĒRĀ!

Ja pārstāvju sapulce tiek izveidota, tad biedru kopsapulces kompetence tiek pilnībā nodota pārstāvju sapulcei, proti, biedru kopsapulce vairs netiek sasaukta.

Pārstāvju sapulci var izveidot tikai gadījumā, ja to paredz KS statūti, un tikai gadījumā, ja KS ir vismaz 101 biedrs.

KS statūtos var paredzēt lielāku minimālo biedru skaitu, kāds nepieciešams, lai sasauktu pārstāvju sapulci, piemēram, vairāk nekā 500 biedri.

JĀŅEM VĒRĀ!

Pārstāvis var būt tikai KS biedrs. KSL paredz, ka pārstāvju sapulce sastāv vismaz no 20 pārstāvjiem.

Ja biedru kopsapulce izlemj veidot pārstāvju sapulci, tad statūtos vienlaikus ir jāparedz: detalizēta kārtība šīs institūcijas izveidei un pārstāvju ievēlēšanai, kā arī pārstāvju pilnvaru termiņi un pārstāvības norma (KSL 12. panta pirmās daļas 6. punkts un 43. panta trešā daļa).

Pārstāvju sapulces darbībai un kompetencei piemēro normas par biedru kopsapulces darbību un kompetenci. Pārstāvju sapulce ir tiesīga pieņemt lēmumus, ja tajā piedalās vairāk par pusi no statūtos paredzētā pārstāvju skaita, ja statūti neparedz lielāku pārstāvības normu (KSL 43. panta sestā daļa).

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4. VALDE

JĀŅEM VĒRĀ!

Valde ir sabiedrības izpildinstitūcija, kas vada un pārstāv KS. Valde ir obligāta KS institūcija.

Ja KS ilgstoši nav valdes, tad šādu KS darbība var tikt izbeigta piespiedu kārtībā, pamatojoties uz Uzņēmumu reģistra lēmumu (KSL 70. panta pirmās daļas 1. punkts).

KSL ir uzskaitītas atsevišķas darbības, kas noteikti ietilpst valdes kompetencē un atbildībā – valde atbild par KS saimniecisko darbību, par likumam atbilstošu grāmatvedību, kā arī valde pārvalda KS mantu un rīkojas ar tās līdzekļiem, valde sasauc un organizē biedru kopsapulces, valde ved biedru reģistru u. tml.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4.1. Vadīšanas funkcija

KS vadīšana nozīmē uz KS darbības nodrošināšanu vērsto pasākumu realizāciju, kas noris KS iekšienē. Tas attiecas uz sabiedrības saimniecisko un organizatorisko vadīšanu, kura vērsta uz KS mērķu sasniegšanu – darbības nodrošināšanu, darba organizāciju, darbinieku izrīkošanu. Valdes locekļiem ir jānodrošina, lai KS darbotos atbilstoši likumiem un statūtiem.

JĀŅEM VĒRĀ!

Valdes locekļi KS vada tikai kopīgi. Vadīšanas funkcija izriet no likuma, tāpēc ar biedru kopsapulces vai citādāku KS lēmumu nevar paredzēt, ka kādam valdes loceklim netiek uzticēta KS vadīšana, kā arī neviens no valdes locekļiem nav tiesīgs nepieņemt vadīt KS.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4.2. Pārstāvības funkcija

Valde ir KS kā juridiskas personas likumiskais pārstāvis. Valdes loceklis kļūst par likumisko pārstāvi ar brīdi, kad ieņem valdes locekļa amatu. Ar KS pārstāvības funkciju ir saprotama sabiedrības reprezentēšana "ārpusē". Viss, kur KS stājas attiecībās ar trešo personu, attiecas uz pārstāvību, t. sk. darījumu slēgšana, dokumentu iesniegšana un saņemšana no iestādes, tiesas vai trešās personas, pārstāvēšanu tiesā u. tml.

Piezīme:

Visiem valdes locekļiem ir pārstāvības tiesības. Valdes locekļi pārstāv sabiedrību kopīgi, ja statūtos nav noteikts citādi. Valdes locekļiem var noteikt atsevišķas pārstāvības tiesības, proti, katrs valdes loceklis uz āru viens pats ir tiesīgs pārstāvēt KS. KS statūtos var paredzēt arī jauktu pārstāvības modeli, piemēram, valdē ir pieci valdes locekļi, bet pārstāvības tiesības ir diviem valdes locekļiem kopā.

Praksē bieži izmantots ir arī variants, ka valdes priekšsēdētājam ir atsevišķas pārstāvības tiesības, bet citi valdes locekļi var pārstāvēt kopā pa diviem.

Nosakot pārstāvības tiesības, jāievēro princips, ka katram valdes loceklim ir reālas pārstāvības tiesības. Reālas pārstāvības esamību pārbauda arī Uzņēmumu reģistrs.

Kopīgas pārstāvības gadījumā valdes locekļi var pilnvarot no sava vidus vienu vai vairākus valdes locekļus slēgt noteiktus darījumus vai noteikta veida darījumus.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4.3. Valdes sastāvs

JĀŅEM VĒRĀ!

Valdē ir jābūt vismaz vienam valdes loceklim. KSL neierobežo maksimālo valdes locekļu skaitu, tomēr valdes locekļu skaitu nevajadzētu noteikt pārāk lielu, lai valdes kā izpildinstitūcijas darbs nekļūtu pārāk apgrūtināts.

KS statūtos ir nepieciešams ietvert informāciju par valdes skaitlisko sastāvu. KS bez attiecīgiem statūtu grozījumiem valdē nevar ievēlēt vairāk locekļus, nekā to pieļauj statūti.

Ja ir vairāki valdes locekļi, tad no to vidus tiek ievēlēts valdes priekšsēdētājs. Valdes priekšsēdētāju ievēlē paši valdes locekļi, tomēr statūtos var noteikt, ka to izdara biedru kopsapulce.

JĀŅEM VĒRĀ!

Par valdes locekli var būt tikai fiziskās personas.

KSL paredz, ka par valdes locekli nevar būt fiziskā persona, kurai ar kriminālprocesa ietvaros pieņemtu nolēmumu atņemtas tiesības veikt visu veidu vai noteikta veida komercdarbību vai kurai ar kriminālprocesa vai administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros pieņemtu nolēmumu atņemtas tiesības ieņemt noteiktus amatus KS vai tās pārvaldes institūcijās.

JĀŅEM VĒRĀ!

Valdi ievēlē biedru kopsapulce (pārstāvju sapulce) ar klātesošo balsu vairākumu.

Valdes locekļus ievēl uz piecu gadu termiņu, ja statūtos nav noteikts īsāks termiņš. Statūtos nevar noteikt garāku termiņu.

Ievēlēti tiek tikai pilntiesīgi valdes locekļi, kur visiem ir uzreiz pārstāvības un vadības tiesības (KSL 51. panta pirmā daļa un 53. panta pirmā daļa).

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4.4. Valdes atlīdzība

KSL neregulē šo jautājumu. Tā ir KS un valdes locekļa brīva vienošanās (privātautonomija). KSL neparedz obligātu pienākumu maksāt atlīdzību. Atlīdzības jautājums ir arī atkarīgs no tā, vai ar valdes locekli tiek slēgts darba līgums vai tikai pilnvarojuma līgums. Pilnvarojuma līgums var būt arī bezatlīdzības darījums (Civillikuma 2289. pants.)

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4.5. Lēmumu pieņemšana

KSL 55. pants regulē valdes lēmumu pieņemšanu.

JĀŅEM VĒRĀ!

Valde ir lemttiesīga, ja tās sēdē piedalās vairāk nekā puse no statūtos noteiktā valdes locekļu skaita. Proti, likums valdes sēdēm vienmēr paredz kvorumu, kuru rēķina no statūtos paredzētā skaitliskā sastāva.

Tas arī nozīmē, ka kādu laiku valde var funkcionēt arī nepilnā sastāvā, ja vien tā spēj nodrošināt likumā paredzēto kvorumu.

Valde pieņem lēmumu ar klātesošo valdes locekļu balsu vairākumu.

Visu valdes sēdes gaitu un pieņemtos lēmumus noteikti nepieciešams dokumentēt, lai vajadzības gadījumā šie dokumenti palīdz pierādīt katra konkrētā valdes locekļa vainas neesamību un viņa rīcības pamatotību laika periodā. Ja valdes loceklis nepiekrīt valdes lēmumam un balso pret to, šā valdes locekļa atšķirīgo viedokli pēc viņa pieprasījuma ieraksta valdes sēdes protokolā. Valdes sēdes protokola pareizību apliecina visi klātesošie valdes locekļi.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4.6. Valdes atbildība

Valdes atbildības jautājums KSL nav plaši regulēts, tomēr tas sevī ietver ārkārtīgi daudz juridisko nianšu.

Valdes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Proti, valdes loceklis atbilstoši Civillikuma 1646. pantam ir atbildīgs pat par vieglu neuzmanību. Tas, ka padome vai biedru kopsapulce (pārstāvju sapulce) ir apstiprinājusi valdes rīcību (piemēram, devusi piekrišanu konkrēta līguma noslēgšanai), automātiski neizslēdz valdes locekļu atbildību KS priekšā.

JĀŅEM VĒRĀ!

Valdes loceklis neatbild par zaudējumiem tikai gadījumā, ja pierāda, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks.

Ja KS darbība ir saistīta ar riskantu lēmumu pieņemšanu un riskantu darījumu slēgšanu, tad pastāv iespēja valdes locekļiem noslēgt civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgumu. Šāds apdrošināšanas veids Latvijā kļūst aizvien populārāks, un to piedāvā gandrīz visas apdrošināšanas sabiedrības.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

5. PADOME

Padome ir KS pārraudzības institūcija, kas pārstāv biedru intereses biedru kopsapulču starplaikā un uzrauga valdes darbību. Padome ir kā saikne starp valdi un biedriem.

JĀŅEM VĒRĀ!

Padome nav obligāta KS institūcija. Ja sabiedrība padomi neizveido, tās funkcijas pilda biedru kopsapulce (vai pārstāvju sapulce). Padomi var izveidot tikai tad, ja to attiecīgi paredz statūtos (KSL 12. panta pirmās daļas 5. punkts).

Padomes uzdevumi ir šādi:

- pastāvīgi uzraudzīt valdes darbību un raudzīties, lai KS darbotos saskaņā ar likumiem, statūtiem un biedru kopsapulces lēmumiem;
- sniegt atzinumu par biedru kopsapulces darba kārtības jautājumiem;
- pēc vienas trešdaļas biedru motivēta pieprasījuma pārbaudīt valdes darbu. Ja padome šādu pārbaudi mēneša laikā pēc pieprasījuma saņemšanas neizdara, biedriem ir tiesības šo jautājumu nodot izskatīšanai biedru kopsapulcei;
- pārstāvēt KS tiesā visās KS celtajās prasībās pret valdes locekļiem, kā arī valdes locekļu celtajās prasībās pret KS un pārstāvēt KS citās tiesiskajās attiecībās ar valdes locekļiem;
- sagatavot ziņojumu par valdes iesniegto gada pārskatu, ziņojumā iekļaujot KS darbības un finansiālā stāvokļa izvērtējumu, valdes izvērtējumu un pārskatu par padomes darbību pārskata periodā;
- ja tas ir paredzēts statūtos, ievēlēt un atsaukt valdes locekļus, kā arī noteikt valdes loceklim atlīdzību.

Lai izpildītu šos uzdevumus, padomei ir arī atbilstošas tiesības. Padome jebkurā laikā var pieprasīt no valdes pārskatu par KS stāvokli un iepazīties ar visām valdes darbībām.

Piezīme:

Lai nodalītu uzraudzības funkciju no citām funkcijām un mazinātu iespējamās interešu konfliktus, KSL aizliedz par padomes locekli kļūt personai, kas vienlaikus ir šīs KS valdes loceklis, revidents vai prokūrists. Padomes loceklis var būt tikai fiziskā persona.

Atšķirībā no valdes padome vienmēr ir koleģiāla institūcija, jo padomes minimālais locekļu skaits ir trīs.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

6. REVIDENTS

KSL ietver regulējumu gan par iekšējo revidentu, gan par ārējo revidentu (zvērētu revidentu).

Piezīme:

Revidents (iekšējais vai ārējais) nav obligāts, izņemot, ja iestājas likumā vai statūtos paredzētie nosacījumi.

KS pārvaldes institūcija ir tikai iekšējais revidents (KSL 57. pants), jo zvērētais revidents ir kā pakalpojumu sniedzējs, kas sniedz Revīzijas pakalpojumu likumā regulētos pakalpojumus. KSL paredzētais regulējums par revidentu vienādi attiecas gan uz iekšējo, gan uz ārējo revidentu.

JĀŅEM VĒRĀ!

Revidents primāri rīkojas biedru interesēs. Viņam ir jābūt maksimāli objektīvam, tāpēc nevar pieļaut, ka to izvēlas valde vai padome, jo revidentam primāri ir jāspēj kontrolēt un kritizēt tieši valdes un padomes darbs.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

6.1. Iekšējais revidents

Iekšējo revidentu regulē KSL 57. pants. KSL neuzliek obligātu pienākumu KS izveidot (iecelt) revīzijas komisiju (revidentu) iekšējās revīzijas veikšanai, bet atstāj šī jautājuma izlemšanu pašas KS ziņā. Iekšējais revidents veic šādus uzdevumus:

- veic KS mantas un finanšu līdzekļu revīziju, pārbauda saimniecisko darbību;
- dod atzinumu par KS budžetu;
- izvērtē KS grāmatvedības un lietvedības darbu;
- sniedz ieteikumus par KS finansiālās un saimnieciskās darbības uzlabošanu;
- sniedz atzinumu KS pārvaldes institūcijām par gada laikā atklātajām nepilnībām.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

6.2. Ārējais revidents

KS ir pienākums piesaistīt ārējo revidentu – biedru kopsapulcē ievēlētu zvērinātu revidentu (vai zvērinātu revidentu komercsabiedrību) gada pārskata pārbaudei, ja iestājas kāds no Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 91. pantā minētajiem apstākļiem.

Ja attiecībā uz gada pārskata apstiprināšanu ir paredzēta zvērināta revidenta pārbaude, valdei ir pienākums sagatavoto gada pārskatu iesniegt zvērinātam revidentam. Zvērināts revidents sniedz revidenta ziņojumu atbilstoši Revīzijas pakalpojumu likuma regulējumam. Tikai pēc atzinuma saņemšanas, valde ir tiesīga sasaukt biedru kopsapulci gada pārskata apstiprināšanai.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

7. PROKŪRISTS UN KOMERCPILNVARNIEKS

Valde ir atbildīga par KS darbību, tomēr parasti, lai KS spētu normāli funkcionēt, nepietiek tikai ar valdes locekļiem un ir nepieciešami arī darbinieki, kā arī atsevišķus uzdevumus ir nepieciešams nodot citiem speciālistiem. Šādi speciālisti var darboties KS vārdā arī prokūrista vai komercpilnvarnieka statusā. KSL 2. panta trešā daļa paredz, ka KS piemēro Komerclikuma noteikumus (34.-44. pants) par prokūru un parasto komercpilnvaru. Gan uz prokūru, gan uz komercpilnvaru attiecas arī Civillikuma vispārīgais regulējums par pilnvarojuma līgumu, ciktāl Komerclikumā nav paredzēti speciāli noteikumi.

JĀŅEM VĒRĀ!

Prokūrists un komercpilnvarnieks ir KS līgumiskie pārstāvji, to veiktās darbības ir saistošas pašam KS.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

8. LPKS un MPKS PĀRVALDES PIEMĒRI

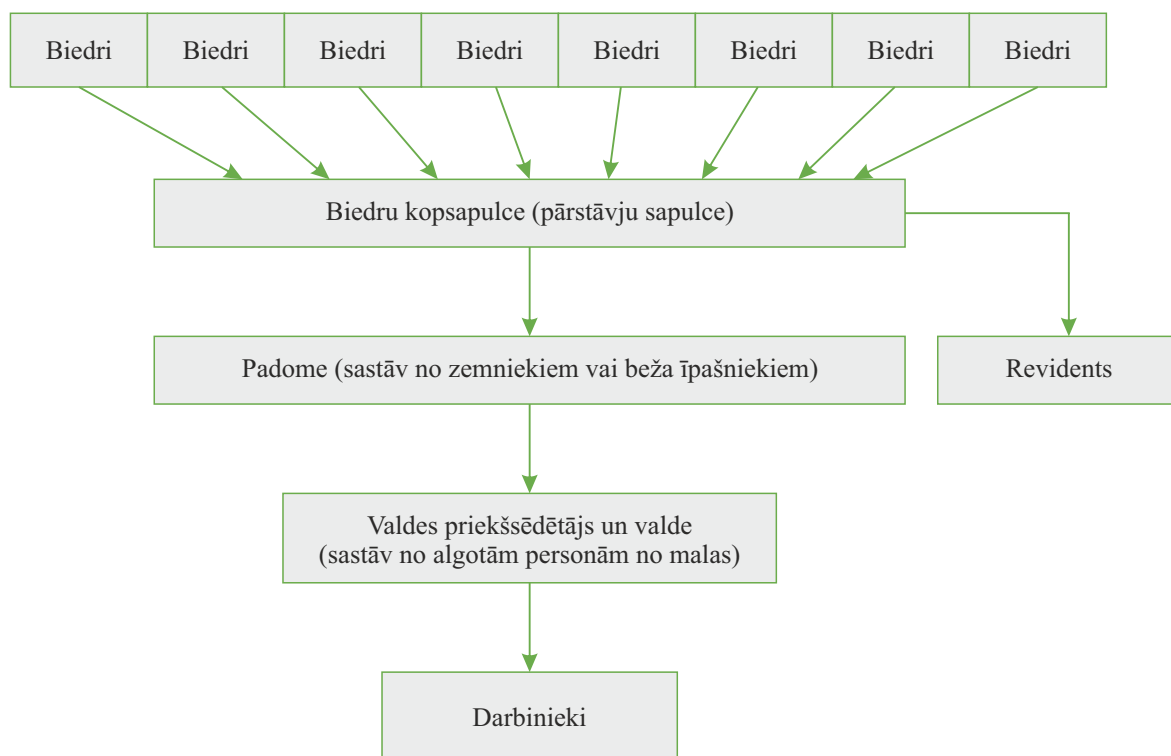
Efektīva korporatīvā vadība ir būtiska KS attīstībai, īpaši, tiem kļūstot lielākiem. Latvijā KS organizatorisko struktūru regulē KSL, taču salīdzinoši liela daļa nosacījumu tiek atrunāta KS statūtos.

Izvērtējot Latvijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares lielāko un veiksmīgāko KS pārvaldes struktūras, var secināt, ka veiksmīgākais pārvaldes struktūras modelis ir pie šādiem nosacījumiem:

- KS ir izveidota padome, kura sastāv no biedriem.
- KS darbojas valde, kurā nav kooperatīva biedri, bet gan algoti darbinieki - profesionāli vadītāji vai citu saistošo nozaru speciālisti. Minimālais un maksimālais valdes locekļu skaits nav KSL noteikts, tāpēc ir gadījumi, kad valde sastāv no vienas personas, kas pilda valdes priekšsēdētāja funkcijas (5.attēls).

5.attēls

Ieteicamā KS pārvaldes struktūra

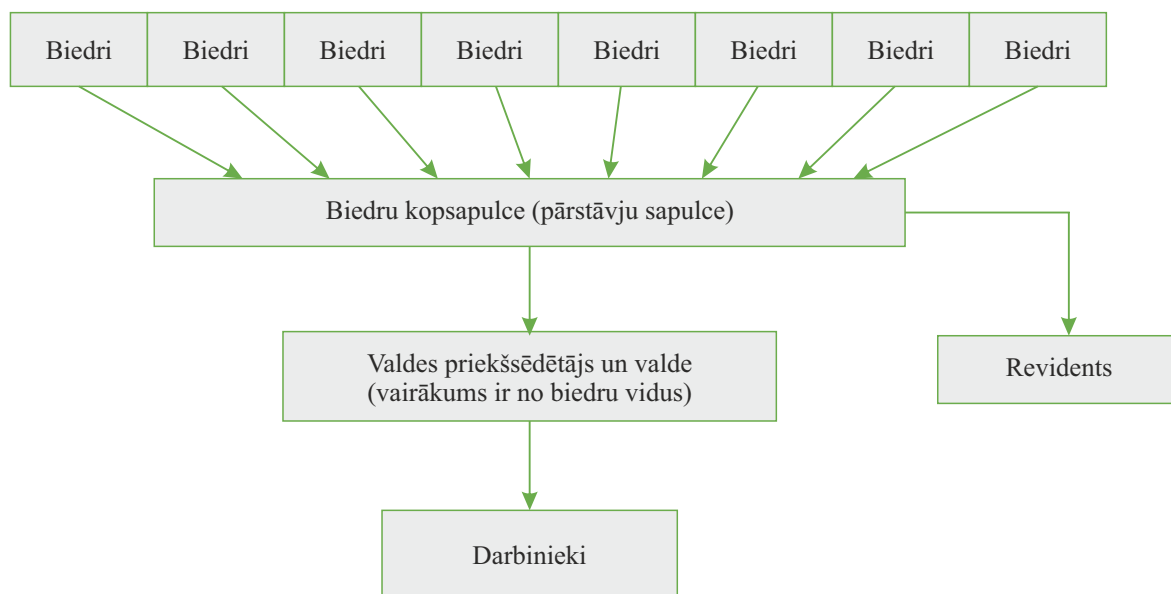
Ir iespējams veidot arī šādu KS pārvaldes struktūru:

- KS padome nav izveidota.
- KS darbojas valde, kurā vairākums ir sabiedrības biedri (6.attēls).

Latvijas lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperatīvās sabiedrības ar mazāku apgrozījumu parasti izvēlas šādu variantu, taču labā prakse tomēr nosaka, ka izpildvarai būtu jābūt atdalītai no lēmējvaras.

6.attēls

KS pārvaldes struktūra

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

Nemot vērā, ka valde vada KS, un ir atbildīga par visiem KS organizatoriskajiem jautājumiem, personu motivācija iestāties KS un vēlāk šo personu kā biedru motivācija līdzdarboties KS pārvaldē ir atkarīga no valdes.

Piezīme:

Valdes profesionālās raksturiezīmes (spēja komunicēt ar biedriem, skaidrot KS kā saimnieciskās darbības formas priekšrocības, radīt biedros interesi par līdzdalību KS pārvaldē) un aktivitātes ietekmēs gan iesaistīšanos KS, gan arī turpmāku līdzdarbošanos KS pārvaldē.

1. Likumā paredzētie līdzekļi biedru motivēšanai

KSL paredz tiesiskus līdzekļus, kas var motivēt pašus biedrus piedalīties KS pārvaldē vai arī radīt KS valdei pienākumu motivēt biedrus līdzdarboties KS pārvaldē. Viens no veidiem, kā sekmēt augstāku biedru līdzdalību KS pārvaldē, ir radīt biedriem iespējas dažādos veidos realizēt savas biedra tiesības. **Piemēram**, tiesības piedalīties biedru kopsapulcē ar pārstāvja starpniecību ir nepieciešams nosacījums augstākas biedra līdzdalības nodrošināšanai.

Lai arī biedru kopsapulcē biedri primāri lemj par ekonomiskajiem jautājumiem, tomēr neatsverama var būt sociālo un kulturālo interešu loma KS. Līdz ar to šo sociālo un kulturālo funkciju realizēšanas ietvaros biedri var dot priekšroku piedalīties biedru kopsapulcē klātienē. Lai motivētu biedrus piedalīties KS pārvaldē, būtu ieteicams nodrošināt dažādas iespējas šo tiesību realizēšanā. **Piemēram**, KS var sasaukt klātienē biedru kopsapulci, taču vienlaikus nodrošināt iespēju biedriem piedalīties sapulcē, izmantojot elektroniskos līdzekļus. Tāpat KS valde var organizēt klātienē biedru kopsapulci, paralēli ļaujot nodot balsojumu par konkrēto jautājumu arī pirms biedru kopsapulces.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2. Līgumiski līdzekļi biedru lojalitātei un motivēšanai

Kā vēl viens no faktoriem, kas neveicina biedru lojalitāti KS, tiek uzskatīta arī vājas līgumiskās attiecības starp KS un tās biedriem. Šo faktoru var attiecināt gan uz pienākumu izmantot KS pakalpojumus, gan arī uz līdzdalības aktivitātēm KS pārvaldē.

Piezīme:

Minimālais biedra pienākumu apjoms var tikt nodefinēts KS statūtos vai to savstarpējos līgumos. Šādu pienākumu nepildīšana var nozīmēt arī biedra statusa zaudēšanu.

Tajā pašā laikā var pastāvēt arī pretēji līdzekļi, kas vērsti uz aktīvo biedru atalgošanu. Piemēram, peļņas sadalē piedalīsies tikai tie biedri, kas ir visaktīvāk izmantojuši KS pakalpojumus.

Vecajā KSL bija paredzētas tiesības KS statūtos iekļaut biedra pienākumu izmantot pirmām kārtām KS biedriem sniedzamos pakalpojumus. Lai arī KSL šāda norma nav iekļauta, tas nenozīmē, ka KS statūtos šādu pienākumu arī šobrīd nevarētu paredzēt. Proti, KSL neliedz KS ierobežot konkurenci attiecībā uz saņemtajiem KS pakalpojumiem, paredzot, ka biedram nav jāizmantot KS konkurējoša saimnieciskās darbības veicēja pakalpojumus.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

3. Spēja ietekmēt KS pārvaldi

JĀŅEM VĒRĀ!

KSL 31. pantā ir uzskaitīti visi tie svarīgie jautājumi, kuru izlemšana ir tikai biedru kopsapulces kompetencē. No visiem šiem jautājumiem tikai gada pārskata apstiprināšana ir katru gadu biedru kopsapulcē izskatāms jautājums.

Neskatoties uz to, ka KSL kā obligātu prasību paredz biedru kopsapulces balsojumu par gada pārskata apstiprināšanu, tas vairāk izpaužas kā informatīvs atskats uz padarīto un nav tik daudz vērsts uz nākotnē iecerētajām darbībām. Turpretim citi biedru kopsapulces ekskluzīvajā kompetencē esošie jautājumi, lai arī var būtiski ietekmēt turpmāko KS darbību, tomēr netiek skatīti biedru kopsapulcē ar tik lielu regularitāti.

Piezīme:

Lai veicinātu augstāku biedru līdzdalību KS pārvaldē, ir izvērtējama papildu jautājumu nodošana biedru kopsapulces kompetencē. Vienlaikus jānorāda, ka, balstoties uz mērķi par augstāku biedru līdzdalību KS pārvaldībā, jāpazinās risks, ko var radīt smagnēja lēmumu pieņemšanas procedūra, jautājumu izlemšanu nododot biedru kopsapulces kompetencē.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4. Kopīgas vērtības kā pamats biedru lojalitātei

Lai arī KS raksturo atvērtības princips, tomēr biežas biedru sastāva izmaiņas neveicina KS attīstību. Lai izvairītos no situācijām, kad persona kļūst par KS biedru tikai īstermiņa interešu vadīts, svarīgs ir biedru lojalitātes faktors.

Kopīgas ekonomiskās vērtības tiek uzskatītas par pamatu biedru lojalitātes sekmēšanai. Pie kopīgajām ekonomiskajām vērtībām pieskaitāmas ne tikai tās, kas ir raksturīgas tieši KS kā saimnieciskās darbības formai (piemēram, kooperēšanās, lai mazinātu noteiktas izmaksas saņemtajiem pakalpojumiem), bet arī publiskā sektora finansiāls atbalsts KS.

Viens no veidiem, kā nodrošināt biedru lojalitāti, ir emocionālās sasaistes stiprināšana starp KS un tās biedriem. Šis faktors saistāms arī ar Starptautiskajos KS principos nostiprināto KS sociālās un kulturālās funkcijas lomu, kas ļauj uztvert KS ne tikai kā ekonomiskās darbības formu, bet veidu, kā stiprināt biedru kopīgās sociālās un ekonomiskās vērtības.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

5. Komunikācija starp valdi un biedriem

Informācijas apmaiņa starp KS valdi, un KS biedriem ir vēl viens no apstākļiem, kas var vairot biedru lojalitāti KS un attiecīgi vairot motivāciju kļūt par KS biedru un aktīvi līdzdarboties KS pārvaldē.

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedra tiesības uz informāciju ir nostiprinātas KSL, paredzot, ka biedram ir tiesības saņemt no KS informāciju jebkurā ar tās darbību saistītā jautājumā.

KS valde gan var ierobežot informācijas sniegšanu, ja šai informācijai ir noteikts komercnoslēpuma statuss.

Atklāta un caurskatāma darbība būs pamats, lai biedri uzticētos KS un tās valdes darbībai un attiecīgi veicinātu biedru lojalitāti pret KS.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1. Pamatkapitāls un tā funkcijas

KS pamatkapitāls pamatā kalpo kā resursi KS saimnieciskās darbības uzsākšanai un tās īstenošanai pēc KS dibināšanas. KS pamatkapitāls atbilstoši KSL 23. panta pirmajai daļai sastāv no biedru veiktajiem ieguldījumiem (pajām), un pamatkapitāla apmaksa ir priekšnoteikums KS dibināšanai.

Piezīme:

Nemot vērā, ka KS pamatkapitāls netiek ierakstīts ne KS statūtos, ne arī publiskajā reģistrā, KS pamatkapitāls tikai ļoti ierobežotā veidā un netieši veic kreditoru aizsardzības funkciju.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.1. Pamatkapitāla mainīgums

JĀŅEM VĒRĀ!

KS raksturo pamatkapitāla mainīgums, kas nozīmē to, ka ne KS statūtos, ne arī publiskajos reģistros šis pamatkapitāls nav fiksēts un tas var nemitīgi mainīties atkarībā no izmaiņām KS biedru sastāvā.

Pamatkapitāla mainīguma princips nostiprināts KSL 23. panta pirmajā daļā. Vienlaikus pēc būtības šis princips izriet no KSL 24. panta otrās daļas, kas paredz, ka katram biedram ir pienākums veikt ieguldījumu pamatkapitālā vismaz vienas pajas apmērā.

Piezīme:

Neskatoties uz pamatkapitāla mainīguma principu, pamatkapitāls nezaudē tā galveno funkciju - finansējuma nodrošināšanu saimnieciskās darbības veikšanai.

KSL ļauj KS noteikt dažādu paju skaitu tās biedriem. KSL neparedz metodes dažādu paju skaita noteikšanai, atstājot šādu izvēles iespēju pašas KS un to biedru kompetencē. Tādējādi KS un tās biedriem, īstenojot šādu izvēles iespēju, būtu jānodrošina, lai pamatkapitāls saglabā tā galveno funkciju.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.2. Pamatkapitāla minimālais lielums

JĀŅEM VĒRĀ!

Pamatkapitāla minimālais lielums ir naudas izteiksmē noteikts kopējā ieguldījuma apmērs, ko KS dibinātājiem ir pienākums apmaksāt KS dibināšanas brīdī un uzturēt KS darbības laikā. Minimālā pamatkapitāla lieluma prasība galvenokārt saistīta tieši ar kreditoru aizsardzību.

KSL 12. pants paredz, ka minimālais pamatkapitāla apmērs ir tikai statūtos ierakstāmā ziņa. Minimālā pamatkapitāla apmēra noteikšana KS statūtos saistīta pamatā ar pašas KS un tās biedru interešu aizsardzību.

JĀŅEM VĒRĀ!

KSL paredzēts pienākums valdei sasaukt biedru kopsapulci, ja KS pašu kapitāls ir kļuvis mazāks par KS statūtos noteikto pamatkapitāla minimālo lielumu.

Tādējādi statūtos noteiktais pamatkapitāla minimālais lielums kalpo par sava veida atskaites punktu, lai valdei iestātos pienākums veikt pasākumus, kas saistīti ar izvairīšanos no KS ekonomiskās situācijas pasliktināšanās. Kreditoru aizsardzība šajā gadījumā spēlē tikai netiešu lomu.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.3. Biedra ieguldījums pamatkapitālā (paja)

KSL paredz, ka pamatkapitālu veido paju nominālvērtību kopsumma. Atbilstoši KSL 24. panta pirmajai daļai, paja ir biedra ieguldījuma daļa KS pamatkapitālā.

JĀŅEM VĒRĀ!

Tas nozīmē, ka pēc būtības starp KS un tās biedru tiek noslēgts pirkuma līgums, kur KS iegūst savā īpašumā resursus saimnieciskās darbības veikšanai, bet biedrs iegūst apliecinājumu par ieguldījuma veikšanu.

Ja biedrs veic mantisko ieguldījumu, tiek noslēgts maiņas līgums (mantiskais ieguldījums tiek apmainīts pret pajām). Mantiskā ieguldījuma priekšmetu vērtības noteikšanai un apmaksas kārtībai piemērojami Komerclikuma noteikumi. Atbilstoši KSL 25. panta ceturtajai daļai mantiskā ieguldījuma novērtējumu var veikt arī paši biedri.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.4. Pajas atsavināšana

Sekundārais nosacījums kļūšanai par biedru ir pajas apmaksa. Ņemot vērā, ka paja ir nesaraujami saistīta ar KS biedra statusu, tā nav brīvi apgrozāma.

JĀŅEM VĒRĀ!

Aizliegums brīvi atsavināt pajas trešajām personām nav tieši noteikts KSL, bet izriet no KS kā saimnieciskās darbības formas būtības.

Vienīgais KSL minētais gadījums, kad ir iespējama paju atsavināšana, ir mantošana (KSL 20. pants), paredzot, ka KS biedra nāves gadījumā pajas manto mantinieks. Pajas mantošana nenozīmē automātisku kļūšanu par KS biedru.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2. Rezerves kapitāls

Ieteikums veidot rezerves kapitālu izriet no starptautiskajiem KS principiem un ir viens no mehānismiem, kas nodrošina KS stabilitāti finansiāli sarežģītākos darbības posmos, kā arī nodrošina līdzekļu esamību KS saimnieciskās darbības paplašināšanai.

JĀŅEM VĒRĀ!

Salīdzinājumā ar citām saimnieciskās darbības formām, KS gadījumā rezerves kapitāls pamatā nav sadalāms starp KS biedriem. Ierobežojums biedriem sadalīt rezerves kapitālu var attiekties pat uz gadījumiem, kad biedri pieņēmuši lēmumu par KS likvidāciju.

Pamatojums šādam ierobežojumam ir saistāms ar mērķi panākt, ka KS biedri nav ieinteresēti pieņemt lēmumu par likvidāciju tikai ar nolūku sadalīt rezerves kapitālu, ko ilgstošas KS darbības gadījumā ir nodrošinājuši citi KS biedri.

JĀŅEM VĒRĀ!

Rezerves kapitālu parasti raksturo noteikta ikgadējās peļņas apmēra ieskaitīšana rezerves kapitālā līdz brīdim, kad šis rezerves kapitāls ir sasniedzis noteiktu apmēru.

KSL neparedz regulējumu par rezerves kapitālu.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

3. Peļņas sadale starp biedriem

JĀŅEM VĒRĀ!

Starptautisko KS principu skaidrojumā norādīts, ka KS peļņa primāri ir izmantojama KS attīstības veicināšanai, rezervju veidošanai, biedru sociālo un kulturālo interešu īstenošanai. Vienlaikus tiek paredzēta iespēja peļņu izmaksāt KS biedriem atbilstoši saņemto pakalpojumu apjomam.

KS gadījumā peļņu nereti apzīmē arī ar vārdu “pārpalikums”, jo pēc būtības KS darbojas tikai biedru interesēs un KS efektīvu darbu to biedru interesēs apliecinās peļņas neesamība (iespējami zemākās cenas pakalpojums tās biedriem).

KSL paredz divus veidus, kā nosaka biedriem izmaksājamās peļņas apmēru. Likumiskais modelis atbilst Starptautiskajos KS principos noteiktajam peļņas sadales mehānismam un paredz, ka peļņu sadala starp biedriem atbilstoši biedru izmantoto pakalpojumu apjomam.

Vienlaikus statūtos ir ļauts noteikt, ka KS peļņu sadala atbilstoši biedra ieguldījuma apjomam (pajām) pamatkapitālā.

Piezīme:

Statūtos var nostiprināt abus divus peļņas sadales veidus, paredzot, ka daļu no peļņas sadala atbilstoši biedra izmantoto pakalpojumu apjomam, bet daļu - atbilstoši ieguldījumam pamatkapitālā. Tādējādi atkarībā no KS veida un tās darbības mērķiem, KS tās statūtos var noteikt katrai KS visatbilstošāko peļņas sadales veidu.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4. Alternatīvi finanšu resursu piesaistīšanas veidi

KS raksturīgākais finanšu resursu piesaistīšanas veids ir biedra ieguldījums pamatkapitālā. Papildus resursus KS saimnieciskās darbības veikšanai var iegūt arī regulāru biedra maksājumu (biedra naudas) veidā. Tomēr resursu piesaiste no biedriem nav bezgalīga. Situācijā, kad KS nepieciešams paplašināt savu saimniecisko darbību vai īstenot kādu nozīmīgu projektu, kas prasa lielus finanšu resursus, ir nepieciešams meklēt alternatīvus finanšu piesaistes veidus, kas pamatā balstīti tieši uz finanšu resursu piesaisti no trešajām personām.

Neapšaubāmi, ka viens no plašāk izmantotajiem ārējo finanšu resursu piesaistes veidiem ir aizņēmums kredītiestādē. Tā kā šis finansējuma avots ir plaši zināms, turpmākajā šīs nodaļas gaitā uzmanība tiks veltīta citiem ārējiem finansējuma piesaistīšanas avotiem.

4.1. Ieguldītāju tipa biedru piesaiste

JĀŅEM VĒRĀ!

KSL likums ļauj piesaistīt ieguldītāja tipa biedrus.

KSL anotācijā attiecībā uz KS peļņas sadales regulējumu norādīts, ka nolūkā piesaistīt ieguldītāja tipa biedrus KS savos statūtos var noteikt, ka daļu no KS peļņas sadala atbilstoši biedra veiktā ieguldījuma apmēram.

JĀŅEM VĒRĀ!

KSL neļauj piesaistīt biedrus, kuru mērķis ir tikai ieguldījumu veikšana. Nav ļauts piesaistīt biedru, kura nolūks ir saņemt peļņu no veiktā ieguldījuma, ja biedrs neatbilst KS biedra statusam un neizmanto biedra pakalpojumus.

Tātad, lai kļūtu par ieguldītāja tipa biedru KS, tam ir jāatbilst statūtos noteiktajām biedra pazīmēm.

JĀŅEM VĒRĀ!

Otrs no KSL speciālajiem noteikumiem, kas varētu tikt attiecināts arī uz ieguldītāju tipa biedru piesaisti, ir tiesības KS statūtos noteikt atšķirīgu paju sadales kārtību.

Tādējādi KS biedri var iegūt papildu pajas. Lai arī šādas papildu pajas nevar ietekmēt balsstiesību apjomu (katram biedram neatkarīgi no veiktā ieguldījuma pamatkapitālā biedru kopsapulcē ir viena balss), KS var noteikt, ka vismaz daļu no peļņas KS sadala atbilstoši ieguldījumam pamatkapitālā (KSL 27. panta trešā daļa). KSL ļauj noteikt, ka peļņu atbilstoši biedra veiktā ieguldījuma apjomam var attiecināt tikai uz šīm papildu pajām.

Piezīme:

Ņemot vērā šos divus no KSL izrietošos noteikumus, kas var tikt saistīti ar ieguldītāja tipa biedru piesaisti KS, secināms, ka ieguldītāja tipa biedrs ir tāda persona, kas jau izmanto KS pakalpojumus, tomēr tam ir pieejami papildu finanšu līdzekļi, ko tas var novirzīt KS saimnieciskās darbības attīstībai.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4.2. Vērtspapīru emisija

Vērtspapīru emisija kā viens no ārējiem finanšu resursiem ir noteikts arī Starptautiskajā KS principu skaidrojumā. Obligācija ir visplašāk izplatītais un vislabāk zināmais parāda vērtspapīrs, kas pēc būtības ir aizņēmums ar procentiem.

Vienlaikus jāņem vērā, ka šādu ieguldījumu piesaiste ir stingri reglamentēta Eiropas Savienības regulā par pārvedamu vērtspapīru publiskajiem piedāvājumiem, nosakot gan kādus vērtspapīrus ir tiesības publiski piedāvāt ieguldītājiem, gan arī kārtību šādu vērtspapīru izplatīšanai. Tādējādi, ja obligācijai nav noteikti nekādi atsavināšanas ierobežojumi un obligācija ir brīvi pārvedama no vienas personas citai personai, ir jāievēro kārtība, kas vērsta uz ieguldītāju interešu aizsardzību. Obligāciju emitentam ir pienākums sagatavot ieguldītājiem adresētu dokumentus (t. sk. prospektu), kur tiek skaidrots gan pats vērtspapīrs, gan arī šī vērtspapīra emitents, kā arī sniegta finanšu informācija par emitentu. Turklāt, lai izplatītu šādus vērtspapīrus, vispirms ir nepieciešams saņemt arī Finanšu un kapitāla tirgus komisijas atļauju.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4.3. Meitas kapitālsabiedrības dibināšana

Jau vēsturiski tiesību piešķiršana KS dibināt kapitālsabiedrības ir uzskatāma par veidu KS finansiālo problēmu risināšanai.

Lai arī KSL nav normas, kurā būtu tieši noteiktas šādas KS tiesības, tomēr netieši šādu tiesību esamību apliecina KSL 56. panta regulējums par biedru kopsapulces vai padomes piekrišanu valdes rīcībai. Minētajā normā ir noteikts, ka KS statūtos var paredzēt biedru kopsapulces vai padomes piekrišanu līdzdalības iegūšanai citā kapitālsabiedrībā, līdzdalības palielināšanai, samazināšanai vai izbeigšanai. Tātad nav šaubu par to, ka KS var kļūt par dalībnieku (akcionāru) kapitālsabiedrībā.

Piezīme:

Ja tiek dibināta kapitālsabiedrība vai iegūta līdzdalība citā kapitālsabiedrībā, kā ieguldītājs var tikt piesaistīts jebkura persona. Ieguldījumus var piesaistīt arī no riska kapitāla fondiem, kas tieši tendēti uz ieguldījumu veikšanu jaunos saimnieciskās darbības projektos.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1. Darbības izbeigšana

KSL nodala vairākus KS pārvaldes institūciju un publisko iestāžu lēmumus, kas kalpo par pamatu KS darbības izbeigšanai:

- biedru kopsapulces lēmums;
- valdes lēmums;
- tiesas nolēmums;
- Uzņēmumu reģistra lēmums;
- VID lēmums.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.1. Biedru kopsapulces un valdes lēmums

JĀŅEM VĒRĀ!

Biedru kopsapulcei ir tiesības brīvprātīgi lemt par KS darbības izbeigšanu jebkurā brīdī.

KSL paredz arī vairākus gadījumus, kad iestājas savā ziņā brīvprātīgs pienākums biedru kopsapulcei lemt par KS darbības izbeigšanu:

- KS biedru skaits vismaz trīs mēnešus ir bijis mazāks par likumā (KSL vai citā normatīvajā aktā) vai arī statūtos noteikto;
- KS dibināta uz noteiktu termiņu, un ir iestājies minētais darbības termiņš;
- KS dibināta noteiktam mērķim, un iestājas minētais mērķis;
- citos statūtos noteiktos gadījumos.

JĀŅEM VĒRĀ!

Ja iestājas kāds no minētajiem apstākļiem, KS valdei rodas pienākums sasaukt biedru kopsapulci, kurai ir jālemj par KS darbības izbeigšanu. Lēmums jāpieņem triju mēnešu laikā no brīža, kad iestājies kāds no statūtos vai KSL noteiktajiem nosacījumiem (7.attēls).

Biedru kopsapulce var nelemt par darbības izbeigšanu, ja novērš tos apstākļus, kas kalpo par pamatu pienākumam lemt par KS darbības izbeigšanu.

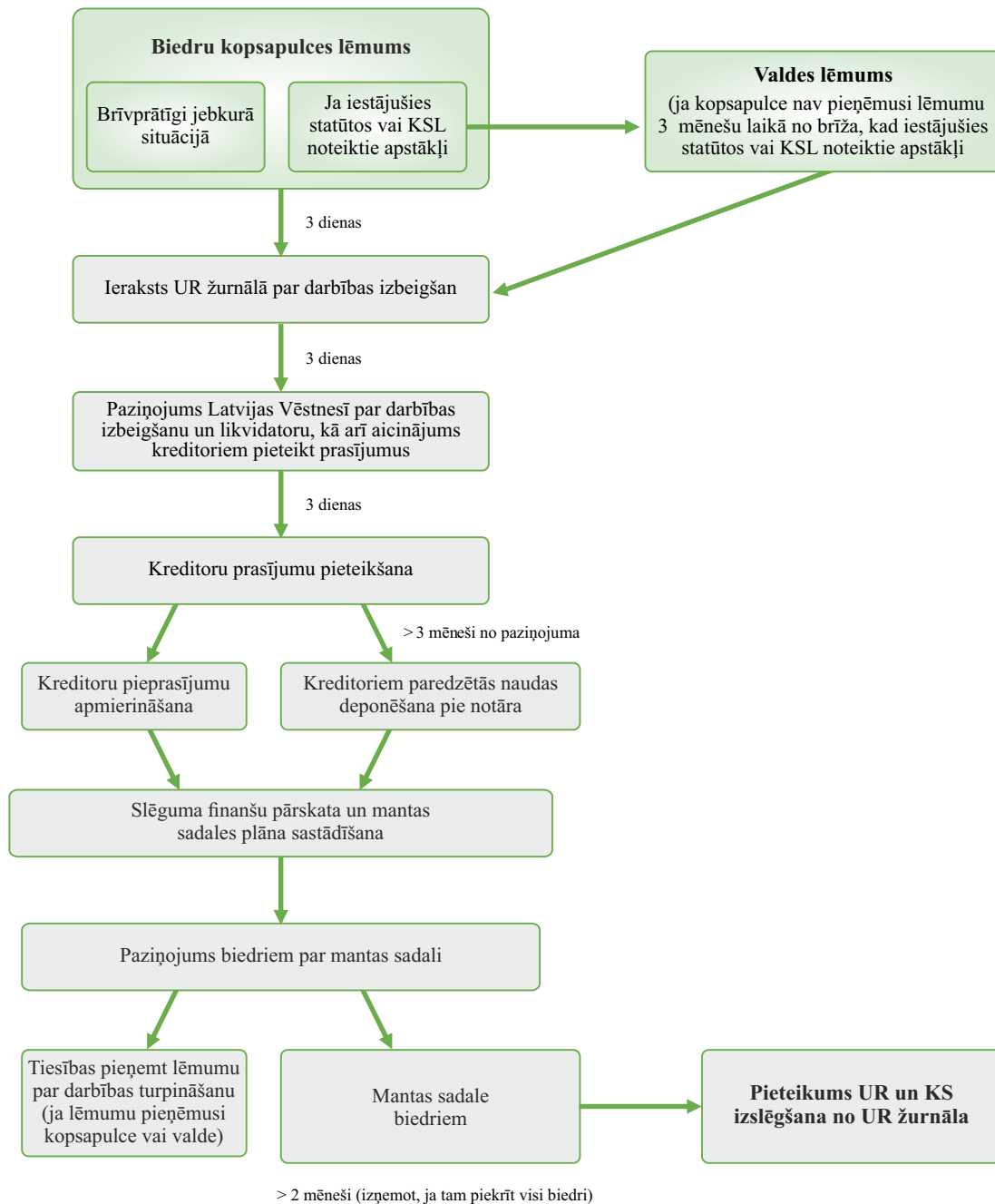
Valdes pienākums pieņemt lēmumu par KS darbības izbeigšanu ir paredzēts ārkārtas situācijām, citiem vārdiem sakot, situācijām, kad biedru kopsapulce nav spējīga pieņemt attiecīgo lēmumu. Valdes pienākums lemt par darbības izbeigšanu iestāties, piemēram, situācijā, kad visi KS biedri ir izstājušies no KS vai arī nevienam biedram vairs nav nekādas intereses piedalīties KS pārvaldībā, t. sk. pieņemt lēmumu par darbības izbeigšanu vai veikt attiecīgus grozījumus KS statūtos.

JĀŅEM VĒRĀ!

Ja pieņemts lēmums par KS darbības izbeigšanu (neatkarīgi no tā vai lēmumu ir pieņēmusi biedru kopsapulce vai valde), notiek KS likvidācija. KS valdei ir pienākums triju dienu laikā no lēmuma par darbības izbeigšanu pieņemšanas iesniegt Uzņēmumu reģistram pieteikumu par KS darbības izbeigšanu, norādot arī KS likvidatoru.

Ja KS likvidācijas pamatā ir brīvprātīgs lēmums par darbības izbeigšanu, biedru sapulce līdz mantas sadales sākumam var pieņemt lēmumu par KS darbības turpināšanu vai KS reorganizāciju. Lēmums uzskatāms par pieņemtu, ja par to nobalso klātesošie biedri ar tādu balsu skaitu, kāds paredzēts lēmuma pieņemšanai par KS darbības izbeigšanu (KSL 83. panta pirmā daļa).

Likvidācijas process, ja biedru kopsapulce vai valde pieņēmusi lēmumu par darbības izbeigšanu

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.2. Darbības izbeigšana ar Uzņēmumu reģistra vai Valsts ieņēmumu dienesta lēmumu

JĀŅEM VĒRĀ!

KSL paredz iespēju Uzņēmumu reģistram vai VID pieņemt lēmumu par KS darbības izbeigšanu.

KSL paredz, ka KS darbība var tikt izbeigta ar minēto iestāžu lēmumiem gadījumā, ja ir konstatēts kāds no objektīvi novērtējamiem pārkāpumiem.

Uzņēmumu reģistrs var pieņemt lēmumu par KS darbības izbeigšanu divos gadījumos:

- KS valdei ilgāk par trim mēnešiem nav pārstāvības tiesību;
- KS nav sasniedzama tās juridiskajā adresē.

VID var pieņemt lēmumu par KS darbības izbeigšanu trīs gadījumos:

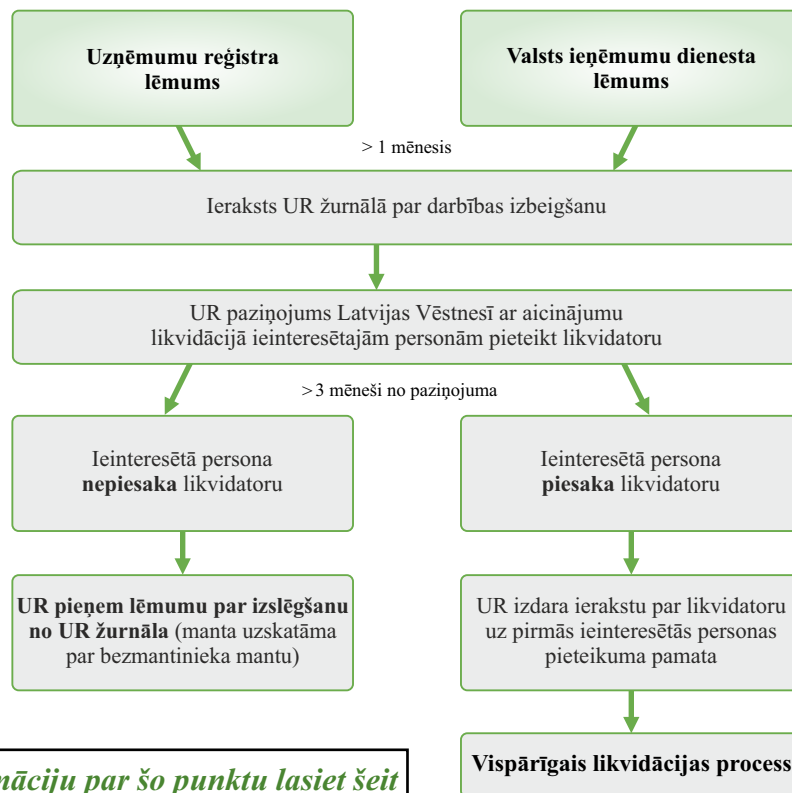
- KS viena mēneša laikā pēc administratīvā soda uzlikšanas nav iesniegusi gada pārskatu un kopš pārkāpuma izdarīšanas ir pagājuši vismaz seši mēneši;
- KS viena mēneša laikā pēc administratīvā soda uzlikšanas nav iesniegusi nodokļu likumos paredzētās deklarācijas par sešu mēnešu periodu;
- KS darbība ir apturēta, pamatojoties uz VID lēmumu, un triju mēnešu laikā pēc darbības apturēšanas sabiedrība nav novērsusi norādīto trūkumu.

Ieraksts Uzņēmumu reģistra žurnālā par KS darbības izbeigšanu tiek veikts pēc tam, kad Uzņēmumu reģistra vai VID lēmums par sabiedrības darbības izbeigšanu ir kļuvis neapstrīdams. Tālāk Uzņēmumu reģistram ir pienākums oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" publicēt paziņojumu par KS darbības izbeigšanu, kā arī aicinājumu KS likvidācijā ieinteresētajām personām pieteikt likvidatoru. Ja nav nevienas personas, kura būtu ieinteresēta likvidācijas procesa īstenošanā, un KS nav pasludināts maksātnespējas process, tad Uzņēmumu reģistrs pieņem lēmumu par KS izslēgšanu no Uzņēmumu reģistra žurnāla bez likvidācijas īstenošanas (8. attēls)

Ja likvidācijas process netiek īstenots, manta, kas palikusi pēc KS izslēgšanas no Uzņēmumu reģistra žurnāla, tiek pielīdzināta bezmantinieka mantai un piekrīt valstij saskaņā ar Civillikuma 416. panta noteikumiem.

8. attēls

Darbības izbeigšanas process, pamatojoties uz iestādes lēmumu

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1.3. Darbības izbeigšana ar tiesas nolēmumu

KSL paredz divus gadījumus, kad tiesa var pieņemt nolēmumu par KS darbības izbeigšanu:

- KS dibināšanas dokumenti ir pretrunā ar likumu;
- KS nesniedz Uzņēmumu reģistram likumā paredzētās ziņas un dokumentus.

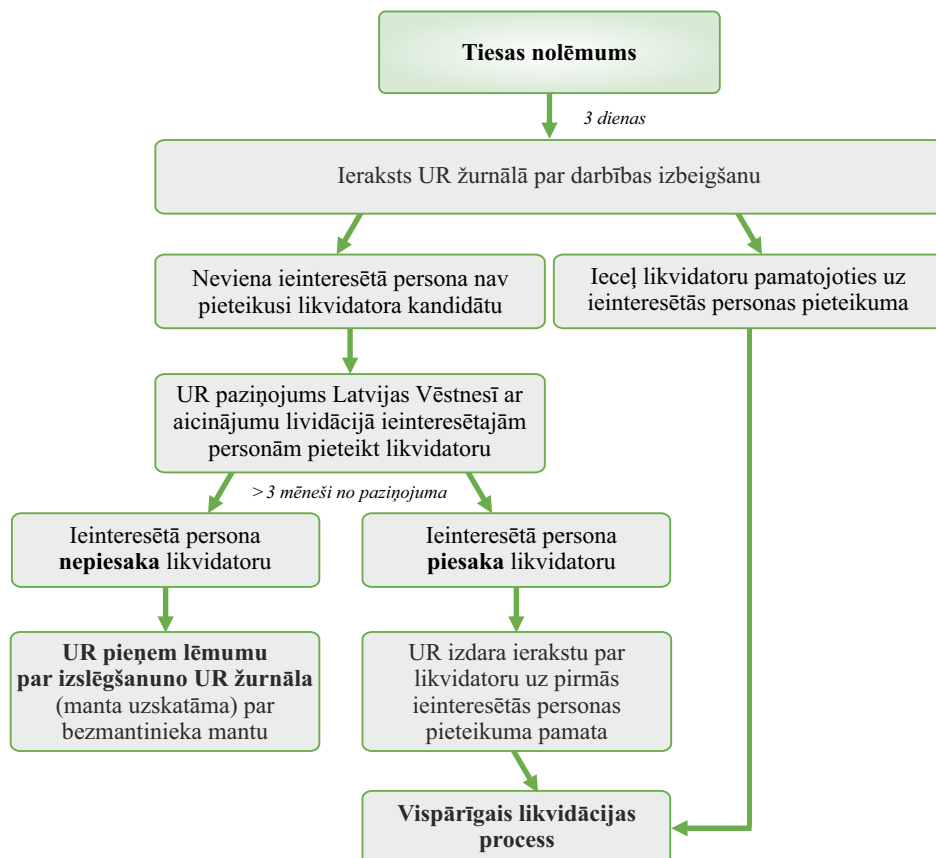
JĀŅEM VĒRĀ!

Prasību tiesā par KS darbības izbeigšanu var celt ikviens KS biedrs, valdes un padomes loceklis. Uzņēmumu reģistrs var celt prasību tiesā, ja KS triju mēnešu laikā pēc rakstveida brīdinājumu saņemšanas nav novērsusi norādītos trūkumus, kas saistīti ar dibināšanas dokumentu neatbilstību likumam vai likumā paredzēto ziņu un dokumentu nesniegšanu Uzņēmumu reģistram. Savukārt jebkura trešā persona, kuras likumiskās intereses ir aizskartas, var celt prasību tiesā, ja KS nesniedz Uzņēmumu reģistram likumā paredzētās ziņas.

Tiesa, saņemot šādu prasību, var noteikt termiņu trūkumu novēršanai. Šāds termiņš nevar būt ilgāks par trim mēnešiem. Ja tiesa pieņemusi nolēmumu par KS darbības izbeigšanu, tā nolēmumu nosūta Uzņēmumu reģistram attiecīgo ierakstu veikšanai Uzņēmumu reģistra žurnālā. Ja kāda KS likvidācijā ieinteresētā persona ieteikusi likvidatora kandidātu un tiesa iecēlusi šo personu par likvidatoru, norisinās KS likvidācija vispārējā kārtībā. Ja tomēr neviena likvidācijā ieinteresētā persona neiesniedz pieteikumu Uzņēmumu reģistram par likvidatora iecelšanu un KS nav pasludināts maksātnespējas process, KS likvidācija nenotiek, un Uzņēmumu reģistrs izslēdz attiecīgo KS no Uzņēmumu reģistra žurnāla bez likvidācijas procesa īstenošanas (9. attēls).

9. attēls

Darbības izbeigšanas process, pamatojoties uz tiesas nolēmumu

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2. Likvidācijas process

Pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par darbības izbeigšanu, seko vai nu KS izslēgšana no Uzņēmumu reģistra žurnāla vai arī notiek KS likvidācija. Likvidācijas procesa primārais mērķis ir norēķināšanās ar kreditoriem. Likvidācija ir iespējama tikai tad, ja pietiek līdzekļu un mantas, lai segtu visas kreditoru prasības. Ja mantas nepietiek, ir iesniedzams maksātnespējas pieteikums atbilstoši Maksātnespējas likumam.

2.1. Kreditoru aizsardzība

KSL paredz, ka pēc tam, kad veikts ieraksts Uzņēmumu reģistra žurnālā par KS likvidāciju, Uzņēmumu reģistrs izsludina attiecīgu paziņojumu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis". Likvidatoram ir arī pienākums paziņot par likvidācijas uzsākšanu visiem zināmajiem KS kreditoriem, aicinot tos pieteikt savus prasījumus triju mēnešu laikā pēc paziņojuma publicēšanas dienas, ja biedru kopsapulces lēmumā vai tiesas nolēmumā par KS darbības izbeigšanu nav noteikts garāks kreditoru pieteikšanās termiņš.

Piezīme:

Ja likvidācijas gaitā likvidators atklāj, ka likvidējamās KS mantas nepietiek, lai apmierinātu visus pamatotos kreditoru prasījumus, likvidatoram ir pienākums iesniegt maksātnespējas pieteikumu likumā noteiktajā kārtībā.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2.2. Atlikušās manta sadale biedriem

KSL nostiprināts, ka pēc likvidācijas izdevumu segšanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas vai to prasījumu apmierināšanai nepieciešamās naudas deponēšanas pie zvērināta notāra, likvidators sastāda atlikušās mantas sadales plānu, nosakot likvidācijas kvotu (katram biedram nododamās mantas apjoms).

JĀŅEM VĒRĀ!

Likvidācijas kvotu nosaka proporcionāli biedra veiktajam ieguldījumam KS pamatkapitālā. KSL neparedz pienākumu likvidācijas kvotu izmaksāt naudā, tāpēc biedri KS likvidācijas ietvaros var iegūt arī likvidējamajai KS piederošās lietas.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

VII REORGANIZĀCIJA

KSL paredz detalizētu kārtību, kādā ir veicama reorganizācija. KS reorganizācijas regulējums pēc būtības līdzinās Komerclikumā noteiktajam komercsabiedrību reorganizācijas regulējumam.

JĀŅEM VĒRĀ!

KSL ļauj nošķirt trīs galvenos reorganizācijas veidus: apvienošanu, sadalīšanu un pārveidošanu. Apvienošana un sadalīšana iedalās vēl sīkāk attiecīgi kā pievienošana un saplūšana, kā arī kā sašķelšana un nodalīšana (10. attēls)

Reorganizācijas veidi:

10. attēls

1. Apvienošana:

1.1. Pievienošana:

Iegūstošā KS "A"

+

Pievienojamā KS "B"

=

Iegūstošā KS "A"

1.2. Saplūšana:

Pievienojamā KS "A"

+

Pievienojamā KS "B"

=

Iegūstošā KS "C"

2. Sadalīšana: (iegūstošā sabiedrība var būt jau pastāvoša)

2.1. Sašķelšana:

Sadalāmā KS "A"

=

Iegūstošā KS "B"

+

Iegūstošā KS "C"

2.2. Nodalīšana:

Sadalāmā KS "A"

=

Sadalāmā KS "A"

+

Iegūstošā KS "A"

3. Pārveidošana:

Pārveidojamā KS "A"

=

Iegūstošā SIA vai AS

Apvienošanas un pārveidošanas gadījumā attiecīgi pievienojamās vai pārveidojamās sabiedrības visa manta un saistības pāriet iegūstošajai sabiedrībai (universālā tiesību pēctecība). Iegūstošā sabiedrība uz likuma pamata iegūst visu tiesību kopumu. Šādai tiesību pēctecībai nav nepieciešami atsevišķi lēmumi un tā notiek automātiski atbilstoši likumam.

JĀŅEM VĒRĀ!

KSL ļauj KS pārveidot par kapitālsabiedrību (SIA vai AS).

Šāds reorganizācijas veids paredzēts, lai ļautu KS, kas tās attīstības gaitā ir sākusī sniegt pakalpojumus pārsvarā trešajām personām (nevis biedriem), bez KS likvidācijas nodrošināt pāreju uz sev vēlamu saimnieciskās darbības formu.

JĀŅEM VĒRĀ!

KSL neļauj veikt pretēju reorganizācijas procesu, proti, kapitālsabiedrību nevar pārveidot par KS. Tāpat KSL neļauj KS pārveidot par citu subjektu, piemēram, biedrību.

KSL paredzētais reorganizācijas process īstenojams tikai tad, ja visas reorganizācijā iesaistītās sabiedrības ir KS. KSL ļauj reorganizācijas procesu apvienot. Piemēram, divas esošas KS var apvienoties un izveidot kapitālsabiedrību. Šādā gadījumā pēc būtības tiktu īstenoti divi reorganizācijas veidi (apvienošana un pārveidošana) vienlaikus.

Piezīme:

KS reorganizācijas process var tikt iedalīts četros galvenajos posmos – reorganizācijas līguma projekta izstrāde, reorganizācijas prospekta sagatavošana, lēmuma par reorganizāciju pieņemšana, kā arī izmaiņu veikšana Uzņēmumu reģistra žurnālā (Pielikums nr. 2).

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

1. Reorganizācijas līgums

JĀŅEM VĒRĀ!

Atkarībā no reorganizācijas veida un reorganizācijā iesaistīto KS skaita, reorganizācija var būt vienus vai daudzpusējs tiesisks darījums.

Reorganizācija kā vienus tiesisks darījums būs situācijā, kad tās īstenošana ir atkarīga tikai no vienas KS gribas izteikuma. **Piemēram**, sadalīšanas gadījumā, ja tiek dibināta jauna iegūstoša KS un reorganizācijā nav iesaistīta cita jau pastāvoša KS. Šajā gadījumā netiek slēgts reorganizācijas līgums, bet šo līgumu aizstāj KS pieņemtais lēmums par reorganizāciju. Ja reorganizācijā ir iesaistītas vismaz divas KS, reorganizācijas līguma noslēgšana ir obligāts nosacījums reorganizācijas realizēšanai.

Nemot vērā, ka KS reorganizācija skar biedru un kreditoru tiesiskās intereses, reorganizācijā iesaistītajām KS ir pienākums nodrošināt biedriem un kreditoriem iespēju iepazīties ar reorganizācijas līguma projektu pirms tā apstiprināšanas biedru sapulcē.

KSL 90. panta pirmajā daļā paredzēta reorganizācijas līgumā obligāti iekļaujamā informācija:

- reorganizācijā iesaistīto sabiedrību nosaukumi, juridiskās adreses un reģistrācijas numuri;
- paju apmaiņas koeficients un piemaksas (ja tādas paredzētas) lielumu;
- paju sadalījums starp iegūstošās sabiedrības biedriem;
- diena, ar kuru pievienojamās, sadalāmās vai pārveidojamās sabiedrības darījumi iegūstošās sabiedrības grāmatvedībā tiks uzskatīti par iegūstošās sabiedrības darījumiem;
- reorganizācijas sekas reorganizācijā iesaistīto sabiedrību darbiniekiem;
- reorganizācijas procesā veicamās darbības un to veikšanas termiņus.

Informācija par reorganizācijas līguma projektu tiek izsludināta publiski oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", savukārt pats reorganizācijas līguma projekts ir pieejams Uzņēmumu reģistrā.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2. Reorganizācijas prospekts.

JĀŅEM VĒRĀ!

Atbilstoši KSL 91. pantam katrai reorganizācijā iesaistītajai KS ir pienākums sagatavot reorganizācijas prospektu, t. i., dokumentu, kura mērķis ir skaidrot reorganizācijas līguma noteikumus, reorganizācijas tiesiskos un saimnieciskos aspektus.

KSL īpaši uzsver pienākumu reorganizācijas prospektā skaidrot paju apmaiņas koeficientu un piemaksu (ja tādas paredzētas) lielumu.

Par to, ka biedri ir galvenais reorganizācijas prospekta adresāts, liecina arī KSL paredzētā iespēja nesagatavot reorganizācijas prospektu, ja tam piekrīt visi KS biedri.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

3. Reorganizācijas lēmums

JĀŅEM VĒRĀ!

Reorganizācijas lēmuma pieņemšanas process var tikt iedalīts divās daļās – lēmumam par reorganizāciju nepieciešamās informācijas nodrošināšana un biedru kopsapulces (pārstāvju sapulces) lēmums par reorganizāciju.

Piezīme:

Papildus reorganizācijas prospektam, biedriem ir jābūt iespējai iepazīties ar neatkarīga eksperta sagatavotu ziņojumu (revidenta atzinumu) par reorganizācijas līguma projektu, visu reorganizācijā iesaistīto KS gada pārskatiem par pēdējiem trim pārskata gadiem, kā arī ar KS saimnieciskās darbības pārskatiem, ja iepriekšējais gada pārskats apstiprināts vēlāk nekā sešus mēnešus pēc KSL 90. panta trešajā daļā minētā paziņojuma Uzņēmumu reģistram par reorganizācijas uzsākšanu.

KSL noteikts, ka biedru sapulce var lemt par reorganizāciju ne agrāk kā mēnesi pēc tam, kad ir izsludinātas ziņas par reorganizācijas uzsākšanu. Tādējādi biedriem ir dots garāks termiņš, lai iepazītos ar biedru sapulcē lemjamo jautājumu.

KSL 95. panta otrajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja sakarā ar reorganizāciju izdarāmi statūtu grozījumi, tos apstiprina vienlaikus ar lēmumu par reorganizāciju. Nav iespējams pieņemt reorganizācijas lēmumu, ja biedru sapulce nespēj vienoties par statūtu grozījumiem vai reorganizācijas rezultātā jaundibināmās KS statūtiem.

JĀŅEM VĒRĀ!

Lēmumu par KS sabiedrības reorganizāciju pieņem, ja par to balso ne mazāk par trim ceturtdaļām no sapulcē klātesošo biedru, ja statūtos nav noteikts lielāks balsu skaits.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4. Reorganizācijas reģistrācija un spēkā stāšanās

Reorganizācija uzskatāma par spēkā stājušos ar brīdi, kad Uzņēmumu reģistra žurnālā (pārveidošanas gadījumā — arī komercreģistrā) izdarīti ieraksti par visām reorganizācijas procesā iesaistītajām KS (pārveidošanas gadījumā — arī kapitālsabiedrību). Ar spēkā stāšanās brīdi pievienojamās, vai sadalāmās KS manta uzskatāma par pārgājušu iegūstošās KS īpašumā (KSL 102. panta otrā daļa). Tāpat ar reorganizācijas spēkā stāšanās brīdi iegūstošās KS pārņem to visu citu reorganizācijā iesaistīto KS tiesības un saistības, kuras beidz pastāvēt bez likvidācijas procesa. Spēkā stājusies KS reorganizācija nevar tikt pasludināta par spēkā neesošu. Proti, reorganizāciju pēc tā spēkā stāšanās nevar apstrīdēt tiesā. Reorganizāciju var apstrīdēt tikai līdz reorganizācijas spēkā stāšanās brīdim.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

5. Tiesisko interešu aizsardzība

KSL paredz īpašu aizsardzību biedriem un kreditoriem. Kā minēts iepriekš, KSL regulējums ir veidots pēc līdzības ar Komerclikuma regulējumu, kas lielā mērā balstīts arī uz Eiropas Savienības direktīvas regulējumu reorganizācijas jomā. KSL nostiprināta būtiski atšķirīga pieeja tieši darbinieku aizsardzības jautājumos, paredzot tikai vienu normu attiecībā uz darbinieku interešu aizsardzību. Proti, reorganizācijas līgumā ir atspoguļojamas reorganizācijas sekas attiecībā uz darbiniekiem. Citas speciālas tiesības, kas būtu vērstas tieši uz darbinieku interešu aizsardzību, KSL nav paredzētas. Tādējādi darbinieku aizsardzībai piemērojas Darba likumā un citos normatīvajos aktos paredzētais regulējums.

5.1. Kreditoru interešu aizsardzība

Veicot reorganizāciju, viena no reorganizācijā iesaistītajām KS nodod tās saimnieciskajā darbībā izmantojamās lietas (aktīvus) un saistības (pasīvus) citai KS. Reorganizācijas rezultātā kreditoriem palielinās risks, kas saistīts ar reorganizācijā iesaistīto KS spēju izpildīt savas iepriekš uzņemtās saistības attiecībā pret kreditoriem.

Atbilstoši KSL 97. pantam 15 dienu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par reorganizāciju, katra reorganizācijas procesā iesaistītā KS publicē oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" paziņojumu, ka pieņemts lēmums par reorganizāciju. Kreditori savu interešu aizsardzības nolūkā ir tiesīgi lūgt prasījumu nodrošinājumu.

Ņemot vērā, ka KS gadījumā kreditoru aizsardzība kopumā ir zemāka nekā kapitālsabiedrību gadījumā, kreditoru aizsardzības pasākumi netiek attiecināti uz KS pārveidošanas procesu. KS pārtopot par SIA, kreditori iegūst tikai papildu aizsardzības mehānismus, kas raksturīgi kapitālsabiedrībām (piemēram, būs fiksēts konkrēts pamatkapitāla lielums, un piemērosies regulējums par kreditoru aizsardzību pamatkapitāla samazināšanas gadījumā).

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

5.2. Biedru interešu aizsardzība

Biedru interešu aizsardzība var norisināties dažādos veidos:

- pirmkārt, biedram ir tiesības būt informētam par KS reorganizāciju;
- otrkārt, biedriem var būt tiesības apstrīdēt biedru sapulces lēmumu par KS reorganizāciju;
- treškārt, biedri var prasīt paju atmaksu paātrinātā kārtībā.

JĀŅEM VĒRĀ!

Paju paātrināta atmaksas kārtība ir KSL noteikta speciāla tiesība tiem biedriem, kas aktīvi iestājušies pret KS reorganizāciju (biedru sapulcē ir balsojuši pret reorganizāciju vai gadījumā, ja biedru sapulci aizstāj pārstāvju sapulce, informējuši KS, ka tie neatbalsta pārstāvju sapulces pieņemto lēmumu par reorganizāciju). Atbilstoši KSL 105. panta pirmajai daļai biedrs, kurš nepiekrīt reorganizācijai, ir tiesīgs prasīt paju izmaksu.

KS pārveidošanas gadījumā biedrs, kas nepiekrīt reorganizācijai, ir tiesīgs prasīt, lai iegūstošā kapitālsabiedrība atpērk viņa daļas (akcijas) atbilstoši Komerclikuma 353. panta noteikumiem.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

VIII IEGUVUMI NO BIEDRA STATUSA LPKS UN MPKS

1. Kooperatīvās sabiedrības piedāvājums biedriem

- veic kopīgu biedru saražotās produkcijas realizāciju;
- veic lopbarības, minerālmēslu vai citu izejmateriālu (dezinfekcijas un mazgāšanas līdzekļu, piena slaukšanas iekārtu) iegādi biedriem;
- veic produkcijas kvalitātes nodrošināšanu;
- veic produkcijas pirmapstrādi (kaltēšana, iepakošana u.c.);
- veic biedru saražotās produkcijas pārstrādi;
- veic tirdzniecības veicināšanas pasākumus (reklāma, preču zīme un citi pasākumi);
- piedāvā biedriem cita veida pakalpojumus (transporta un tehnikas).

2. Lauksaimnieka un meža īpašnieka ieguvums no kooperācijas

- izdevīgākus nosacījumus dažādu materiālo resursu iegādē;
- izdevīgāku saražotās produkcijas pārdošanas cenu, jo, apvienojot biedru saražoto produkciju, iespējams nodrošināt lielāku pārdošanas apjomu;
- savstarpēju pieredzes apmaiņu par dažādiem ar uzņēmuma vadību, ražošanu, saimniekošanu saistītiem jautājumiem;
- aktuālo informāciju par lauksaimniecības, mežsaimniecības un lauku aktualitātēm (piemēram, pieejamais atbalsts, pieteikšanās termiņi u.tml.);
- zināšanu papildināšanu, jo lielākā daļa no strādājošajiem KS organizē dažādas apmācības saviem biedriem, pievēršot uzmanību, tai skaitā, produkcijas kvalitātes jautājumiem;
- ja rodas problēma, Jūs neesat viens, jo pārējie KS biedri parasti ir gatavi palīdzēt un iesaistīties problēmu risināšanā;

- ja KS pieder savs pārstrādes uzņēmums, biedrs saņem peļņas daļu, kas radusies no pārstrādātās produkcijas realizācijas;
- ja esat MKPS biedrs – meža īpašumu apsaimniekošanas pakalpojumus.

3. Kooperācijas virzieni

- kopīga produkcijas pārdošana;
- kopīga produkcijas savākšana, pārstrāde un realizācija;
- kopīga izejvielu iepirkšana;
- kopīga īpašuma apsaimniekošana, kopīgas tehnikas un iekārtu izmantošana;
- ražošanas tehniskā līmeņa paaugstināšana uz kopējas zinātniski pētnieciskās bāzes pamata;
- saimniekošanas līmeņa paaugstināšana sakarā ar ražošanas procesa racionalizāciju, ražošanas specializāciju.

4. Kooperatīvās sabiedrības darbības pamatprincipi

- KS ir demokrātiski kontrolētas organizācijas. Demokrātiju nodrošina KSL nosacījums - katram KS biedram biedru kopsapulcē ir viena balss.
- KS darbībā nepastāv risks, ka attīstībā ieguldītie līdzekļi „nonāk” ārvalstnieku rokās, jo kooperatīvu nevar pārdot.
- Ienākumi, kā arī izmaksas, tiek godīgi sadalītas starp KS īpašniekiem – lauksaimniekiem, mežsaimniekiem.
- KS pieder lauksaimniekiem vai mežsaimniekiem, un tie paši var kontrolēt darbību.
- Kooperācija ir ilgtermiņa attiecības starp lauksaimnieciskās produkcijas ražotāju vai meža īpašnieku un kooperatīvu.
- Viens no galvenajiem priekšnoteikumiem sekmīgai darbībai - veiksmīga vadība.

5. Ieteikumi dibinot jaunu kooperatīvu

- Ja vēlaties dibināt KS kādā no lauksaimniecības nozarēm, izvēlaties vietu, kurā teritoriālo pārklājumu nenodrošina jau strādājošās KS, kā arī jau pašos pirmsākumos organizējiet sarunas par sadarbību ar kādu no šajā nozarē jau strādājošām KS.
- Interesējieties par produkcijas realizācijas kanāliem, kā arī veidojiet kontaktus ar iespējamiem produkcijas pircējiem jau pirms KS dibināšanas.
- Ņemot vērā, ka KS ir sarežģīta uzņēmējdarbības forma, rūpīgi izvērtējiet, vai plānotie darbības mērķi atbilst šai juridiskai formai, visus plusus un mīnus iepriekš „saliekot uz papīra”. Jau sākotnēji jābūt skaidram, ko potenciālie KS biedri vēlas sasniegt ar kooperatīva starpniecību un, vai tas būs iespējams pēc ekonomiskā izdevīguma principiem.
- Nosakiet iestāšanās maksu KS, jo tas radīs lielāku piederības sajūtu kooperatīvam un mazinās biedru kustību.
- Ja vēlaties attīstīt biedru produkcijas pārstrādi, šim mērķim organizējiet KS piederošu citas juridiskas formas uzņēmumu, piemēram, akciju sabiedrību vai sabiedrību ar ierobežotu atbildību.
- Pirms KS dibināšanas konsultējaties ar jau strādājošu kooperatīvu vadītājiem.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

IX LPKS UN MPKS ATBILSTĪBAS IZVĒRTĒŠANA

Latvijā, attiecībā uz lauksaimniecības un mežsaimniecības jomā strādājošām KS, ir ieviesta sistēma, kas paredz, ka tās katru gadu izvērtē atbilstoši 2019.gada 16.jūlija MK noteikumiem Nr.357 “Kooperatīvo sabiedrību atbilstības noteikumi” (turpmāk – noteikumi).

Ikgadējā atbilstības izvērtēšana ir KS brīvprātīga izvēle, taču kooperatīviem, kuri atbilst noteikumos noteiktajiem kritērijiem, ir iespēja attiecīgajā gadā pieteikties uz dažādām valsts un Eiropas Savienības atbalsta programmām, kā arī tie var saņemt dažādus nodokļu atvieglojumus. Tāpat KS atbilstības statuss ir kā sava veida garants esošam vai potenciālam biedram, ka šim kooperatīvam var uzticēties. Atbilstības statusu piešķir uz vienu gadu.

1. Kritēriji atbilstības statusa saņemšanai

MK noteikumos iestrādātie kritēriji tiek iedalīti sekojoši:

- Vispārējie atbilstības kritēriji, kas attiecas uz visām KS, kuras pretendē uz atbilstības statusa iegūšanu;
- Atkarībā no KS darbības virziena, noteikumos ir paredzēti papildus izvērtēšanas kritēriji:
 - LPKS;
 - MPKS;
 - KS, kas darbojas pārtikas, dzērienu un amatniecības nozarē.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

2. Kas nodrošina atbilstības izvērtēšanu

Zemkopības ministrija reizi trijos gados organizē konkursu par tiesībām slēgt deleģēšanas līgumu par ikgadējo KS izvērtēšanu atbilstības statusa piešķiršanai. 2019.gada oktobrī ar LLKA tika noslēgts līgums uz trim gadiem par atbilstības izvērtēšanas veikšanu.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

3. Pieteikšanās atbilstības izvērtēšanai

Dokumenti atbilstības izvērtēšanai jāiesniedz LLKA birojā. Atbilstības izvērtēšanas procesā tiek vērtēti KS iepriekšējā noslēgtā pārskata gada saimnieciskās darbības rādītāji.

Dokumentu iesniegšanas termiņi:

- KS, kuras pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu - **katru gadu līdz 15. martam;**
- KS, kuras pārskata gads nesakrīt ar kalendāro gadu - **katru gadu 75 dienu laikā pēc pārskata gada beigām;**
- KS, kuras darbības apjoms pārsniedz divas no Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 5. panta panta ceturtajā daļā minēto kritēriju robežvērtībām - **katru gadu piecu mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām.**

Piezīme:

Procentuāli lielākā daļa no KS dokumentus iesniedz katru gadu līdz 15.martam.

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

4. Lēmuma pieņemšana

Lēmumu par atbilstības statusa piešķiršanu pieņem Komisija piecu cilvēku sastāvā.

Komisijas sastāvs:

- viens Lauku atbalsta dienesta pārstāvis;
- viens VID pārstāvis;
- trīs LLKA pārstāvji.

LLKA mēneša laikā pēc dokumentu saņemšanas pieņem lēmumu par atbilstības statusa piešķiršanu vai atteikumu piešķirt atbilstības statusu un paziņo to sabiedrībai. Atbilstīgo sabiedrību saraksts tiek publicēts arī LLKA mājas lapā: <http://www.llka.lv/atbilstibas-lpks/> MK noteikumi, kuri regulē atbilstības piešķiršanu KS, pieejami šeit: <https://likumi.lv/ta/id/308382>

Papildus informāciju par šo punktu lasiet šeit

FORMU SALĪDZINĀJUMS

	Individuālais uzņēmums (IU, ZS, ZvS)	Personāl sabiedrība	Mazkapitāla SIA	SIA	AS	Kooperatīvā sabiedrība
Juridiska persona	Formāli jā, bet faktiski nē	Nē	Jā	Jā	Jā	Jā
Komersanta statuss	Nē	Jā	Jā	Jā	Jā	Nē, izņemot krājaizdevu sabiedrības
Īpašnieku skaits	1	≥2	1-5	≥1	≥1	≥3
Jaunu īpašnieku ienākšana	Nav iespējams	Ļoti ierobežota	Ļoti ierobežota	Ļoti ierobežota	Ļoti ierobežota	Brīvi, ja atbilst biedra kritērijiem
Par īpašnieku var būt juridiska persona	Nē	Jā	Nē	Jā	Jā	Jā
Īpašnieka personiskā atbildība	Jā	Jā, izņemot komandītus	<2800 EUR	Nē	Nē	Nē
Pārvalde	Īpašnieks (pārvaldnieks)	Paši biedri	Dalībnieku sapulce un valde (padome)	Dalībnieku sapulce un valde (padome)	Akcionāru sapulce, padome un valde	Biedru kopsapulce un valde (pārstāvju sapulce, padome)
Būtiskāko lēmumu pieņemšana	Pats	Paši biedri vienbalsīgi, ja nevienojas citādāk	Dalībnieki proporcionāli daļu skaitam	Dalībnieki proporcionāli daļu skaitam	Akcionāri proporcionāli balsstiesīgo akciju apjomam (nominālvērtībai)	Katram biedram viena balss
Peļņas sadale	Visa peļņa paliek īpašniekam	Proporcionāli ieguldījuma, ja nevienojas citādāk	Izmaksā proporcionāli daļu skaitam, vismaz 25 % jāieskaita obligātajā rezervē	Izmaksā proporcionāli daļu skaitam	Izmaksā proporcionāli akciju skaitam (nominālvērtībai) un atbilstoši akciju kategorijām	Proporcionāli pakalpojumu apjomam, ja statūti neparedz atbilstoši paju skaitam
Pamatkapitāls	Nav	Nav	≥1 EUR	≥2800 EUR	≥35000 EUR	Ir, bet netiek regulēts (≥0,03 EUR)
Reģistrācijas valsts nodevas	30,00 EUR	150,00 EUR	20,00 EUR	150,00 EUR	350,00 EUR	150,00 EUR
Publikācija "Latvijas Vēstnesī"	18,50 EUR	27,03 EUR	14,23 EUR	27,03 EUR	27,03 EUR	27,03 EUR

KOOPERATĪVO SABIEDRĪBU REORGANIZĀCIJAS (PIEVĪENOŠANAS) PIEMĒRS

